

gent:

Het Gentse duurzaamheidsrapport 2023

Focus op *Planet* Voluntary Local Review

Voorwoord burgemeester

Beste lezer,

Voor u ligt het vierde duurzaamheidsrapport. Na het opstartrapport en de focus op *People* (2021) en *Prosperity* (2022) focussen we nu op *Planet*.

Dat onze planeet zwaar onder druk staat, is een open deur intrappen. Door de opwarming van de aarde, de stijgende zeespiegel, de toenemende droogte, het groter risico op overstromingen valt de klimaatverandering niet meer te ontkennen. Als je de vele berichten daarover in de media leest, zou je haast moedeloos worden. Het is soms ver zoeken naar een positief signaal over de toekomst van onze planeet. Toch mogen we de schouders niet laten hangen.

We zitten momenteel op een kantelmoment. Het is aan steden zoals Gent om het verschil te maken, door samen met burgers, ondernemers en het middenveld te tonen dat verandering wél mogelijk is. Dat we wél geloven in een betere wereld en we ons lot zélf in handen hebben.

De crisissen van de voorbije jaren zijn een opportuniteit om de juiste keuzes te maken, telkens met de blik op de toekomst. De duurzame ontwikkelingsdoelen zijn hierbij een krachtig kompas. In dit rapport gaan we in op 5 strategische duurzaamheidsdoelstellingen: schoon water en sanitair (SDG 6), verantwoorde consumptie en productie (SDG 12), klimaatactie (SDG 13), leven in het water (SDG 14) en leven op het land (SDG 15).

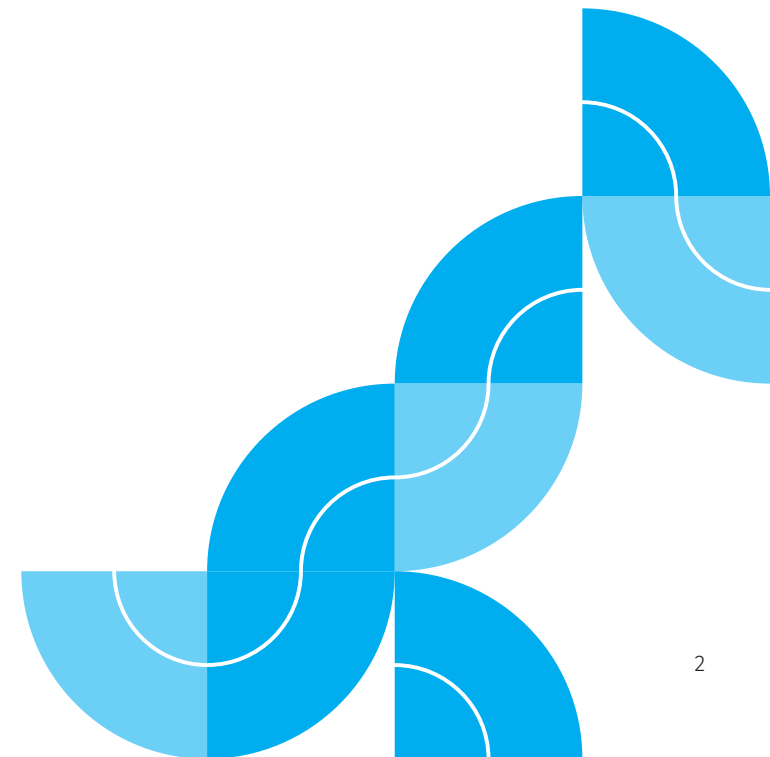
We tonen aan dat Gent een voortrekker is op vlak van ontharding en waterinfiltratie. Dat we onze bewoners stimuleren om onze stad te vergroenen door de aanleg van geveltuinen. Dat we experimenteren met circulaire gevelstenen om de CO₂-uitstoot van bouwprojecten te verminderen. Dat we afvalstoffen steeds meer zien als grondstoffen om zo onze economie klimaatneutraal te maken. Dat we in onze stad actief op zoek gaan naar plekken om toekomstbomen te planten die verschillende generaties Gentenaars van schaduw en verkoeling zullen voorzien.

Een sterke lokale overheid die goed samenwerkt met vele partners en stakeholders is een conditio sine qua non voor een actief duurzaamheidsbeleid. In Gent slagen we daarin. We vinden elkaar om samen initiatieven te nemen die onze planeet ten goede komen. Dit duurzaamheidsrapport is daar het beste bewijs van. Zoals altijd zullen we dit rapport indienen bij de VN als Voluntary Local Review. Los daarvan is het ook een overzicht van onze good practices binnen de stad en kan het andere besturen inspireren om eenzelfde aanpak te hanteren.

Dank aan iedereen die mee aan de duurzame ontwikkelingsdoelen werkt in onze stad. Vanuit Gent geven we het goede voorbeeld. Uit liefde voor onze stad, en voor onze planeet waar we meer dan ooit zorg voor moeten dragen.

Mathias De Clercq

Burgemeester
Stad Gent

Inleiding

Dit rapport is het vierde in een reeks van Gentse duurzaamheidsrapporten. Deze keer focussen we op *Planet*.

Het thema *Planet* omvat vijf duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of *sustainable development goals* (SDG's):

- > schoon water en sanitair (SDG 6),
- > verantwoorde consumptie en productie (SDG 12),
- > klimaatactie (SDG 13),
- > leven in het water (SDG 14),
- > en leven op het land (SDG 15).

Alle lidstaten van de Verenigde Naties engageerden zich in september 2015 om de in totaal 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen na te streven, en dit tegen 2030. De 17 doelen verdelen we onder in vijf pijlers: *People* (mensen), *Planet* (planeet), *Prosperity* (welvaart), *Peace* (vredevolle, stabiele samenlevingen met sterke publieke diensten) en *Partnership* (partnerschappen).

De SDG's zijn bewust ruim opgezet. Ze willen armoede wereldwijd wegwerken en de planeet terug op koers zetten richting duurzaamheid.

De Gentse duurzaamheidsrapporten *People* (2021) en *Prosperity* (2022), vind je [hier](#) terug. *Partnerships* en *Peace* komen in elk rapport aan bod en vormen de rode draad. Stad Gent maakt daarnaast een start- en slotrapport. Het startrapport (2020) is een nulmeting. Vervolgens toont het slotrapport (2024) de evolutie in de cijfers.

In de Gentse duurzaamheidsrapporten lees je over inspirerende en diverse voorbeelden. Want in Gent werken we met vele partners samen aan een duurzamere stad. Initiatieven van burgers, bedrijven, middenveldorganisaties, kennisinstellingen en de overheid komen aan bod. We hopen hiermee beleidsmakers te ondersteunen en tegelijkertijd enthousiastelingen te inspireren. Want we hebben iedereen nodig om elke dag stappen te zetten naar een duurzamere stad en wereld.

Over het rapport

Planet is een breed en essentieel thema binnen het domein duurzaamheid. Een gezonde aarde is de basis voor elke stap richting een duurzamere planeet. De vooruitgang in dit thema gaat niet altijd even snel als gehoopt. Maar de veelheid aan initiatieven van individuen en organisaties stemt hoopvol. Zeker in Gent gaan zulke initiatieven niet ongemerkt voorbij. Daarom brengen we een aantal ervan onder de aandacht in dit rapport.

Dit rapport dienen we voor de vierde keer in bij de [VN als VLR](#) (*Voluntary Local Review*). Een engagement waardoor we uniek zijn in België.

Hoe lees je dit rapport?

In het eerste deel vind je een overzicht van de SDG's die onder het luik *Planet* vallen. Vanuit de SDG's leggen we de link naar de **strategie van Stad Gent**.

Per SDG lees je over **initiatieven in Gent** die bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. We tonen wat Stad Gent zelf onderneemt en vooral waar we samenwerken met vele stakeholders zoals het middenveld, burgers, bedrijven en kennisinstellingen. Dit rapport streeft geen volledigheid na, maar zet succesvolle samenwerkingen in de kijker.

Verder vind je **data per SDG** in dit rapport. De data komt uit de [SDG-index voor Vlaamse steden en gemeenten](#), een set van meer dan 200 indicatoren verzameld door de VVSG. Aanvullend volgt Stad Gent verschillende indicatoren zelf op. Deze kan je zien in [dit dashboard](#).

In het tweede deel van het rapport maak je kennis met **acht inspirerende Gentse projecten** die bijdragen aan de *Planet*-doelstellingen. We bekijken ook hoe **internationaal partnerschap** een belangrijk puzzelstuk is in het bereiken van een duurzamere wereld.

Tot slot beschrijven we hoe duurzaamheid in de **eigen stadsorganisatie** een invulling krijgt. We geven een overzicht van initiatieven en ambities die inzetten op het bereiken van de *Planet*-doelstellingen.

Inhoudstafel

Algemene inleiding

Voorwoord burgemeester	
Algemene inleiding	2
Inhoudstafel	3
Grafieken en tabellen	7
Focus op Planet Gent infografiek	8

Voorstelling SDGs

SDG 6: Schoon water en sanitair: verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen 9

SDG 6 in het kort	10
Strategie Stad Gent	10
Aanpak Stad Gent	11
Toegang tot sanitaire voorzieningen en hygiëne	11
Waterkwaliteit, waterverontreiniging, hergebruik van (afval)water	11
Efficiënt watergebruik, duurzame waterwinning, minder waterschaarste	12
Bovenlokaal (grensoverschrijdend) waterbeheer	12
Bescherming / herstel water- ecosystemen	12
Gent en SDG 6: in cijfers	14

SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie: verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen 17

SDG 12 in het kort	18
Strategie Stad Gent	18
Aanpak Stad Gent	19
Duurzame consumptiepatronen, duurzame productiepatronen	19
Voedselverspilling	19
Afvalproductie en -recyclage	19
Hergebruik van materialen	21
Duurzame praktijken in bedrijven	21
Duurzame praktijken bij overheidsopdrachten	21
Bewustwording van duurzame ontwikkeling en levensstijlen	22
Gent en SDG 12: in cijfers	23

SDG 13: Neem dringend actie om de klimaatverandering en haar impact te bestrijden 26

SDG 13 in het kort	27
Strategie Stad Gent	27
Aanpak Stad Gent	28
Veerkracht en aanpassingsvermogen van de omgeving (voor klimaatimpact)	28
Klimaatfocus geïntegreerd in nationaal beleid (planning & uitvoering)	29
Klimaateducatie, klimaatbewustwording, klimaatmitigatie, klimaatadaptatie, klimaatcommunicatie, impactvermindering (op mensen & instituten)	30
Gent en SDG 13: in cijfers	31

SDG 14: Behoud en maak duurzaam gebruik van de oceanen, de zeeën en de maritieme hulpbronnen 32

SDG 14 in het kort	33
--------------------	----

SDG 15: Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming en landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe 34

SDG 15 in het kort	35
Strategie Stad Gent	35
Aanpak Stad Gent	36
Zoetwaterecosysteem en -diensten (behoud, herstel, gebruik)	36
Groenklimateassen	36
Bosbehoud, bosbeheer, bosherstel, (mondiale) (her)bebossing	37
Woestijnvorming, aangetast land, gedegradeerde bodem (door droogte, overstroming), neutrale landdegradatie	38
Behoud/bescherming natuurlijke leefgebieden, biodiversiteit, bedreigde soorten	38
Gent en SDG 15: in cijfers	39

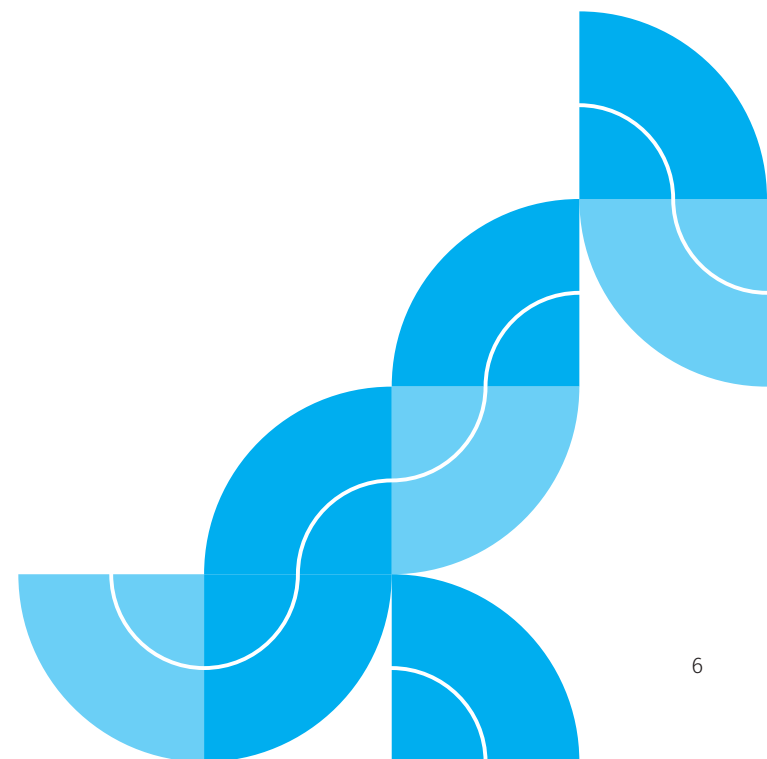
Acht inspirerende Gentse projecten

Groenzone Oostakkerdorp	42
Planten met burens	43
PlastiCity	46
Circulaire gevelsteen	49
Koerknallen en Tegelwippen	52
Toekomstbomen	54
Citizen Science weer en klimaat	57
Greentrack Gent	60
Internationaal partnerschap	63

Duurzaamheid in de stadsorganisatie

Focus op Planet

De stadsgebouwen	69
Groendaken	71
Duurzaam woon-werk verkeer	71
Afbouw wagenpark	72
Circulair materialenbeheer	72
Hergebruik meubilair	73
Circulaire aankopen	73
Circulair afvalbeheer	73
Korte keten in personeelsrestaurant	74

Grafieken

Grafiek 1	<i>Index SDG6 - Schoon water en sanitair</i>	15
Grafiek 2	<i>6A Drinkwater</i>	16
Grafiek 3	<i>6B Riolering</i>	16
Grafiek 4	<i>Totaal van voedselgerelateerde broeikasgasemissies (2018)</i>	20
Grafiek 5	<i>Totaal van voedselgerelateerde broeikasgasemissies (2021, na doorvoeren eiwitshift of 'halfhalf')</i>	20
Grafiek 6	<i>Index SDG12 - Verantwoorde consumptie en productie</i>	24
Grafiek 7	<i>12A Afval</i>	25
Grafiek 8	<i>12B Milieubewust handelen</i>	25
Grafiek 9	<i>CO₂-emissie (kton CO₂)</i>	31
Grafiek 10	<i>Groenklimateassen</i>	37
Grafiek 11	<i>Index SDG15 - Leven op het land</i>	40
Grafiek 12	<i>15A Oppervlakte groen</i>	41
Grafiek 13	<i>15B Verharding</i>	41
Grafiek 14	<i>De weg naar Gent Klimaatstad</i>	70
Grafiek 15	<i>Stadsgebouwen met zonnepanelen</i>	71
Grafiek 16	<i>Totale lokale hernieuwbare electriciteitsproductie met burgerparticipatie</i>	71

Tabel

Tabel 1	<i>SDG 6: opvolgingsindicatoren</i>	14
Tabel 2	<i>SDG 12: opvolgingsindicatoren</i>	23
Tabel 3	<i>SDG 15: opvolgingsindicatoren</i>	39
Tabel 4	<i>Tabel % van de werknemers dat op een duurzame manier naar het werk komt</i>	72
Tabel 5	<i>Evolutie vloot 2020 tot 2022</i>	72
Tabel 6	<i>Samenstelling vloot in 2022</i>	72

Het Gentse duurzaamheidsrapport 2023

Focus op Planet

6 SCHOON WATER
EN SANITAIR

SDG 6

- > Gent heeft meer dan **50 gratis drinkwaterpunten**.
- > Gent heeft meer dan **100 openbare toiletten**.
- > De **waterkwaliteit** van de Gentse binnenwateren ging in de afgelopen jaren sterk vooruit.¹
- > De **waterbodems** van de Gentse binnenwateren zijn door historische vervuiling over het algemeen verontreinigd tot sterk verontreinigd.²

SDG 12

- > Gent scoort beter in vergelijking met de Vlaamse centrumsteden op het vlak van **consumptie van vegetarisch eten, aankopen van seizoensgebonden producten, voorkomen van voedselafval en aankopen van bioproducten**.³
- > De **afvalproductie** per inwoner in Gent daalde tussen 2013 en 2020.⁴
- > Gentenaars gooien steeds **minder eten** weg.⁵

12 VERANTWOORDE
CONSUMPTIE
EN PRODUCTIE

13 KLIMAATACTIE

SDG 13

- > In het centrum van Gent is het gemiddeld 3°C **warmer** dan daarbuiten en dit verschil kan oplopen tot 8°C op hete dagen.
- > [Gent en omgevingen](#) blijken uiterst kwetsbaar in geval van een **waterbom**.⁶
- > Er is een **CO₂-reductie** van 76,3 % tussen 2007 en 2020 en hiermee behalen we de vastgelegde doelstellingen.⁷
- > Stad Gent heeft [een kaart](#) opgemaakt met **schaduwplekken** in de stad.

14 LEVEN IN
HET WATER

15 LEVEN OP
HET LAND

SDG 14

Geen link met de stedelijke context van Gent.

SDG 15

- > Gent behaalde als eerste stad het [gouden boslabel](#) van de Vlaamse overheid.
- > Op de [biologische waarderingskaart](#) van Gent kan je de evolutie en spreiding van vegetatietypes in Gent bekijken.
- > De **verharding** neemt toe in zo goed als alle steden en gemeenten, ook in Gent.⁸
- > Ook het oppervlakte **groene ruimte** (t.o.v oppervlakte ruimtebeslag) neemt af in Gent.⁹

1 De Vlaamse Waterweg NV en Stad Gent. (2018). Beleidsvisie "Water in de stad". Geraadpleegd via https://www.vlaamsewaterweg.be/sites/default/files/download/15061_tk_010_gezamenlijke_visionota_layout_2019.pdf

2 VMM. (2023). Geoloket waterkwaliteit. Geraadpleegd via <https://www.vmm.be/data/waterkwaliteit>

3 Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

4 Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij 2013-2020

5 Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur

6 <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/bekken-gentse-kanalen/in-de-kijker/regio-van-gent-zeer-kwetsbaar-bij-waterbom>

7 [Gent in Cijfers](#)

8 Statbel: Aandeel van onbebouwde gekadastreerde oppervlakte op de totale gekadastreerde oppervlakte.

9 provincies.incijfers.be: Landgebruiksbestand

6 **SCHOON WATER
EN SANITAIR**

SDG 6: Schoon water en sanitair: verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen

SDG 6 in het kort

Met deze doelstellingen streven we naar schoon drinkwater en sanitair voor iedereen. Daarnaast zetten we in op duurzaam watergebruik, want nog altijd belandt er te veel afval in het water. Om de kwaliteit van water te verbeteren, moet deze vervuiling stoppen en moet afvalwater vaker gezuiverd worden. Ook moeten alle landen in 2030 een goed werkend waterbeheersysteem hebben en inzetten op duurzame waterwinning om zo waterschaarste in te perken. De SDG-doelstellingen en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Strategie Stad Gent

Deze doelstellingen uit de Gentse strategie van 2020-2025 sluiten aan bij SDG 6.

In Gent werken we samen aan een gezonde en schone leefomgeving door onder andere:

- > Verhogen van de milieukwaliteit van het watersysteem
- > Publiek sanitair

Meer groen, natuur en water maken een aangenaam en klimaatrobuust Gent door onder andere:

- > Optimaliseren van een waterbeleid

Aanpak Stad Gent

Toegang tot drinkwater

Drinkwater voorzien is een verplichte taak voor de drinkwatermaatschappijen. Voor Stad Gent is dit [Farys](#).

Gent telt tal van plaatsen waar je gratis je drinkfles of beker kan bijvullen, maar niet iedereen weet ze te vinden. In het kader van het warmteactieplan lanceerde de Stad Gent de website www.stad.gent/verkoeling. Hierop kan je alle gratis drinkwaterpunten terugvinden.

In totaal staan er nu meer dan [50 gratis drinkwaterpunten op de kaart](#). Er komen ook nog affiches die voorbijgangers duidelijk maken dat er gratis water te vinden is. De drinkwaterpunten zijn bij warm weer heel belangrijk voor kwetsbare groepen zoals ouderen, jonge kinderen en dak- en thuislozen. Daarom zullen stadsmedewerkers de nieuwe kaart actief promoten.

Toegang tot sanitaire voorzieningen en hygiëne

Stad Gent biedt gratis [overdekt publiek sanitair](#) aan. Het aanbod en de faciliteiten evolueren afhankelijk van beleid, noden en budget. Naast het specifiek publiek sanitair is er ook gratis te gebruiken sanitair in parkings en openbare gebouwen zoals musea, bibliotheken en zwembaden. Info over de meer dan 100 openbare toiletten in Gent is [hier](#) te vinden. De toiletten worden gepest met schoonmaakmiddelen die het Europees ecolabel dragen. Er wordt gelet op toegankelijkheid en genderneutraliteit. Sanitair moet voor iedereen in de stad beschikbaar zijn. Hierdoor is er voldoende en kwalitatief aanbod op drukke momenten zoals tijdens de [Gentse Feesten](#).

Waterkwaliteit, waterverontreiniging, hergebruik van (afval)water

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit van de Gentse binnenwateren ging er in de afgelopen jaren sterk op vooruit. Dit komt grotendeels dankzij de aansluiting van lozingspunten op het openbare rioleringsnetwerk met aansluiting op waterzuiveringsinstallaties. Toch is de waterkwaliteit van de Gentse binnenwateren algemeen matig. Overstortwerking, overblijvende niet-aangesloten lozingspunten en historische vervuiling van de waterbodem zijn de grootste vervuilingsbronnen.¹

Stad Gent en Farys brachten de lozingspunten [in kaart en startten met een plan om ze te saneren](#). Deze inventarisatie bracht 537 lozingspunten aan het licht bij huizen die rechtstreeks aan de waterloop grenzen. Het gaat vermoedelijk om 243 lozingspunten van regenwaterafvoer, 159 lozingspunten van droogweerafvoer of sterk geconcentreerd afvalwater en 135 lozingspunten waarvan de aard voorlopig onbepaald blijft.

Door overstorten en private lozing in de Lieve aan te pakken, wordt de waterkwaliteit verbeterd. Hoewel afvalwater lozen er verboden is, gaat het meestal niet om kwaad opzet. Eigenaars weten namelijk niet altijd waar hun afvoerstelsel loopt en waar hun private riolering aansluit op het openbaar domein. Wanneer de Stad Gent vermoedt dat er via of onder het gebouw afvalwater geloosd wordt in de Lieve, begeleiden de Stad en Farys de eigenaars van de huizen om stappen te ondernemen.

Daarnaast is onder impuls van Stad Gent de zone van de Gentse binnenwateren in de nieuwe [stroomgebiedbeheerplannen 2022 – 2027](#) aangeduid als klasse 4. Deze klasse houdt in dat de verschillende wateractoren ernaar streven om in deze zone een goede ecologische toestand te bereiken in 2033.

¹ De Vlaamse Waterweg NV en Stad Gent. (2018). Beleidsvisie "Water in de stad". Geraadpleegd via https://www.vlaamsewaterweg.be/sites/default/files/download/15061_tk_010_gezamenlijke_visienota_layout_2019.pdf

Waterbodemkwaliteit

De waterbodems van de Gentse binnenwateren zijn door historische vervuiling over het algemeen verontreinigd tot sterk verontreinigd².

Gent streeft naar een basiskwaliteit voor alle waterbodems. Waterbodemkwaliteit is één van de indicatoren om de algemene waterkwaliteit te beschrijven. Het verbeteren van de waterkwaliteit is een gedeelde verantwoordelijkheid van waterloopbeheerders, rioolbeheerders en openbare besturen. In de stroomgebiedbeheerplannen worden onder andere acties ten behoeve van de waterkwaliteit gedefinieerd.

Efficiënt watergebruik, duurzame waterwinning, minder waterschaarste

Stad Gent heeft als doelstelling de efficiëntie van het watergebruik te verhogen in alle sectoren. Daarvoor moedigt ze het regenwatergebruik aan bij burgers en stadsdiensten. Daarnaast is het duurzaam winnen en verschaffen van zoet water een taak voor de drinkwatermaatschappijen, voor Gent is dat Farys.

Bovenlokaal (grensoverschrijdend) waterbeheer

Gent telt heel wat waterloopbeheerders: Provincie Oost-Vlaanderen, De Vlaamse Waterweg NV, de VMM en enkele polders en wateringen. De Stad Gent streeft een goede samenwerking na met elk van deze partners. Met de opmaak van het [hemelwater- en droogteplan in Gent](#) staat de Stad ook in contact met de haven en andere besturen.

De Vlaamse Waterweg nv is onder andere voor Gent de waterwegbeheerder. Samen met Stad Gent werken zij aan de waterwegen op verschillende niveaus. Ze zijn verantwoordelijk voor de veiligheid, de waterhuishouding, het functioneel en recreatief gebruik, de commerciële invulling en medegebruik door de burgers, de belevingswaarde, de rol in een klimaatrobuuste stad en de beeldwaarde van de waterwegen.³

Bescherming / herstel water- ecosystemen

Door de historisch de samenvloeiing van de Leie en de Schelde, zit water in het DNA van de Stad Gent. De 'Structuurvisie 2030 – Ruimte voor Gent' start met een aantal ruimtelijke concepten als uitgangspunt. Twee daarvan zijn "Water, topografie en bodem vormen de basis voor de groeiende stad" en "Groen-blauwe dooradering levert zuurstof in en rond de stad".

Voor Gent in het bijzonder vervult het natuurlijk waternetwerk een prominente rol. Op ruimtelijk niveau blijft die functie nog onderbenut. De waterlopen en valleigebieden verbinden het buitengebied met de binnenstad. De combinatie van het waternetwerk met [groenassen creëert groenklimateassen](#), maar ze doen meer dan enkel verbinden. Ze voeren ook koele en zuivere lucht aan tot in het stadscentrum en brengen verkoeling via ventilatiestromen, open water, verdamping en schaduwwerking.

Het gaat ook over het voorkomen van wateroverlast door water vast te houden aan de bron en te hergebruiken. Hemelwater ter plekke laten infiltreren, is nog belangrijker geworden door de dalende grondwaterstanden. Het vormt een noodzakelijke aanvulling van deze grondwaterreserves. Alternatieve oplossingen en innovaties zijn nodig om de wateropgave in de binnenstad en de kernstad op te lossen. Naast voldoende natuurlijke infiltratiemogelijkheden zijn ook innovaties als groene daken, waterpleinen en alternatieve vormen van boven- en ondergrondse waterberging belangrijk voor de verdere ontwikkeling van de stad. Kortom, de verhardingsgraad moet omlaag. Daarom werkt de Stad Gent aan een [hemelwater -en droogteplan](#) tegen eind 2024.

Ook een goed functionerend rioolstelsel is onmisbaar. Afvalwater wordt snel en efficiënt afgevoerd naar een zuiveringsvoorziening en er is oog voor de mogelijkheden van afvalwater als bron van energie.

² VMM. (2023). Geoloket waterkwaliteit. Geraadpleegd via <https://www.vmm.be/data/waterkwaliteit>

³ De Vlaamse Waterweg NV en Stad Gent. (2018). Beleidsvisie "Water in de stad". Geraadpleegd via https://www.vlaamsewaterweg.be/sites/default/files/download/15061_tk_010_gezamenlijke_visionota_layout_2019.pdf

Door de eeuwen heen heeft Gent steeds een uitweg naar zee gezocht. Vanaf de dertiende eeuw was dat via de Lieve naar het Zwin bij Damme. Door de verzanding van het Zwin werd in de zestiende eeuw een nieuw kanaal gegraven: de Sassevaart richting Honte, een toenmalige inham van de Westerschelde. Als eerste economische levensader van de stad werd de Lieve in de loop van de geschiedenis vaak genegeerd. Sinds enkele jaren herstelt de stad deze historisch belangrijke waterloop in ere. De Lieve wordt systematisch opnieuw zichtbaar. Intussen zijn grote delen van het project al gerealiseerd. De doelstelling is om de Lieve meer ruimte te geven en de wisselwerking met de omliggende woon- en werkmilieus te stimuleren.

Verder zijn er nog de (recreatieve) waterstructuren zoals de Blaarmeersen en de Watersportbaan. Daarnaast wordt er gewerkt aan meer stedelijke waterontmoetingsplekken zoals in het Keizerspark, Portus Ganda, Reep, Graslei en Korenlei.

Gent en SDG 6: in cijfers

Om een overzicht te geven van de evolutie voor SDG 6 baseren we ons op de [indicatoren van de SDG-index](#) voor Vlaamse steden en gemeenten, opgemaakt door United Nations University Institute on Comparative Regional Integration Studies (UNU-CRIS) in samenwerking met VVSG en Idea Consult.

De indicatoren uit deze selectie meten een *outcome*. Er wordt met andere woorden gekeken naar de mate waarin de doelstellingen effectief worden gerealiseerd.

De indicator heeft niet noodzakelijk een directe relatie met het beleid van het lokaal bestuur. Verschillende factoren beïnvloeden de evolutie van de indicatoren. Bovendien spelen er vaak contextfactoren mee waarop het bestuur slechts in beperkte mate vat heeft. Voorbeelden hiervan zijn: macro-economische tendensen, corona, internationale conflicten, klimaatverandering.

Tabel 1 SDG 6: opvolgingsindicatoren

	Omschrijving	Bron	Brondetail	Meetpunten
A Drinkwater				
Afsluiting watervoorziening	Mensen die afgesloten zijn van waterleidingnetwerk (per 10000 inwoners)	Vlaamse Milieumaatschappij	Toepassing algemeen waterverkoopreglement	2019
Gemiddeld waterverbruik	Gemiddeld waterverbruik over de gezinnen met 1-5 gedomicilieerden.	provincies.incijfers.be	Vlaamse Milieumaatschappij	2021
B Riolering				
Zuiveringsgraad	Aantal inwoners die zijn aangesloten op een riolering en lozen op een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) ten opzichte van het aantal inwoners.	Gemeentemonitor, ABB	Vlaamse Milieumaatschappij	2015-2021
Rioleringsgraad	Verhouding tussen het totaal aantal inwoners dat op de riolering is aangesloten en het aantal maximaal gerioleerde inwoners. Dit is het totaal aantal inwoners dat in de riolering zou kunnen lozen, zoals voorzien in de rioleringsplannen van de gemeente. Deze indicator is een uitdrukking van de vordering van de uitbouw van het rioleringsstelsel binnen de gemeente.	Gemeentemonitor, ABB	Vlaamse Milieumaatschappij	2015-2021
C Beschermen waterlopen				
Gewogen gemiddelde waterkwaliteit waterlopen	Gemiddelde aanwezigheid van ondiepe beken en rivieren met een goede structuur en watervegetaties gewogen met aandeel afloopgebied per gemeente.	provincie.incijfers.be		2019
Biologie gemiddelde waterkwaliteit waterlopen	De kwaliteit van het oppervlaktewater uitgedrukt in het voorkomen van bepaalde planten en diersoorten (macro-invertebraten)	Vlaamse Milieumaatschappij	Geoloket waterkwaliteit	2021
Fysiochemie gemiddelde waterkwaliteit waterlopen	Aanwezigheid zuurstof, nutriënten, pesticiden, ...	Vlaamse Milieumaatschappij	Geoloket waterkwaliteit	2021

Hoe lees je de grafieken?

Elke indicator is herschaald naar een score van 0 tot 100. Deze methodologie wordt toegepast bij gelijkaardige internationale oefeningen.

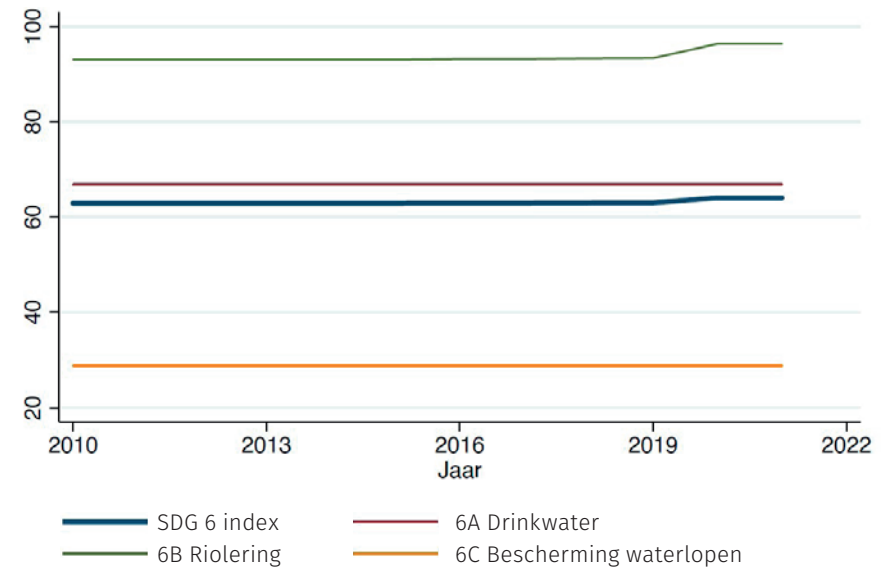
Per SDG-subindex, die je ziet in de drie laatste grafieken (A Drinkwater, B Riolering, C Beschermen Waterlopen), wordt het gemiddelde genomen van de indexscores van de bijhorende indicatoren. De blauwe lijn toont de Gentse SDG-indexscore voor die subindex.

Het gemiddelde van de scores van de subindexen leidt dan weer tot een indexscore per SDG. Voor SDG 6 is dit een score van 64.

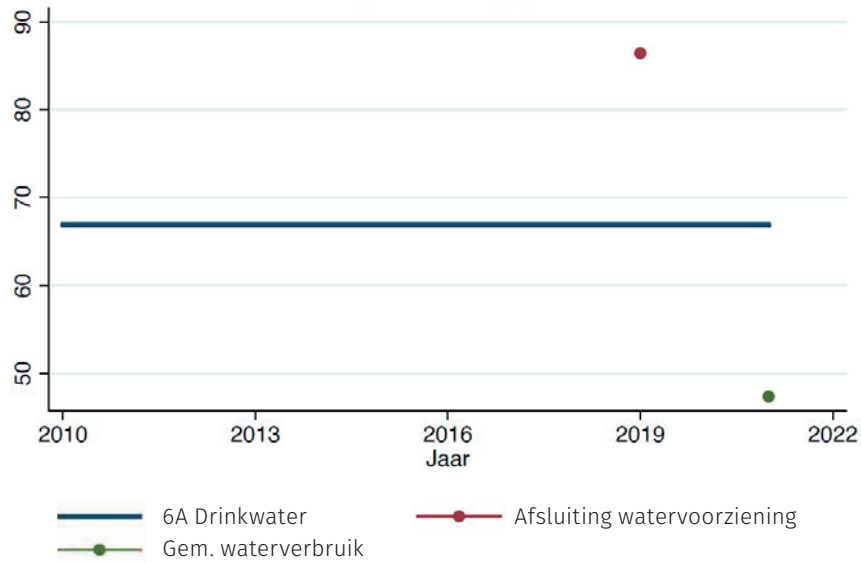
Hogere indexscores staan gelijk aan betere resultaten, lagere scores aan slechtere resultaten. Elke score wordt telkens vergeleken met andere Vlaamse gemeenten. Het is dus niet omdat Gent een hoge score heeft voor een SDG (bijvoorbeeld 90 of meer) dat het werk klaar is en dat we die SDG links laten liggen. Het betekent dat we het ten opzichte van andere Vlaamse gemeenten goed doen voor de indicatoren bij die SDG.

Een verbetering van de indexscore doorheen de tijd betekent dat we er effectief op vooruitgaan. We zien dan ook een stijgende score voor SDG 6 in Gent. Gent scoort met een index van 64 ook beter dan het gemiddelde van de Vlaamse steden en gemeente voor deze SDG (index van 61).

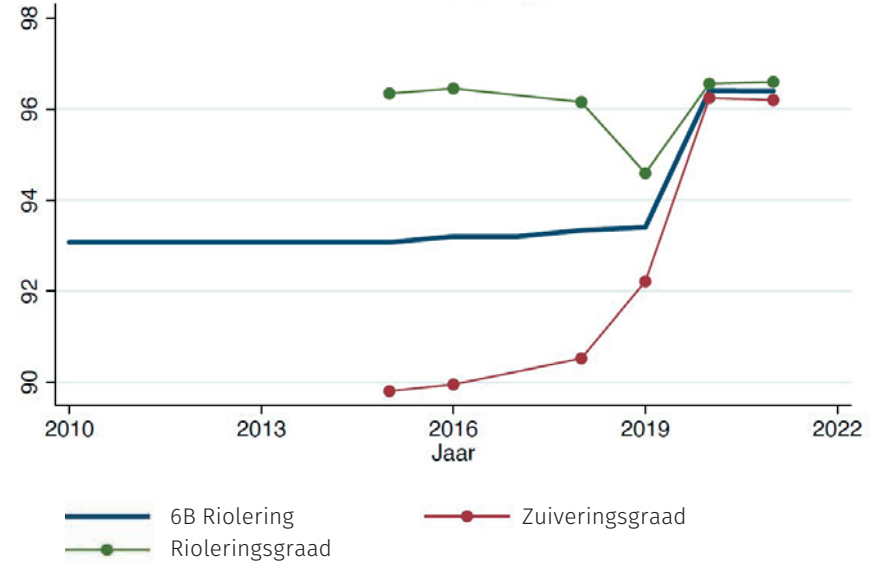
Grafiek 1 Index SDG6 - Schoon water en sanitair

Grafiek 2 6A Drinkwater

Grafiek 3 6B Riolering

12 VERANTWOORDE
CONSUMPTIE
EN PRODUCTIE

SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie: verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen

SDG 12 in het kort

Met deze doelstelling zetten we in op de transitie naar een circulaire economie en buigen we ons over complexe vraagstukken. Hoe maken we efficiënter gebruik van grondstoffen? Hoe kunnen we meer afval hergebruiken en voedselverspilling tegengaan? Bedrijven, overheid en consumenten worden alvast aangespoord om anders te consumeren. Zo verlagen ze de druk op het milieu en worden ze minder afhankelijk van grondstoffen. Hierdoor beperken we de negatieve gevolgen van onze consumptie voor volgende generaties. De SDG-doelstellingen en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Strategie Stad Gent

Onder andere deze doestellingen uit de Gentse strategie van 2020-2025 sluiten aan bij SDG 12.

Een divers en duurzaam economisch weefsel:

- > Opschalen van de economie van de toekomst

In Gent werken we samen aan een gezonde en schone leefomgeving door onder andere:

- > Verhogen van de netheid en het circulair afvalbeleid voor alle gebruikers van de stad

Gent blijft koploper in een gedurfd en sociaal klimaatbeleid door onder andere:

- > Verlagen van de klimaatvoetafdruk van voeding
- > Verlagen van de CO₂-voetafdruk van de industrie, KMO's en dienstensector

Groep Gent is een wendbare en resultaatgerichte organisatie door onder andere:

- > Aanbieden van een integrale facilitaire dienstverlening

Aanpak Stad Gent

Duurzame consumptiepatronen, duurzame productiepatronen

Slimmer omgaan met materialen, minder afval produceren en de CO₂-uitstoot verlagen? [Ontdek wat er in Gent gebeurt rond circulaire economie.](#)

We beperken de CO₂-voetafdruk van Gent door minder primaire grondstoffen te gebruiken en materialen en producten langer én hoogwaardiger te laten circuleren. Zo gaan we van een lineaire naar circulaire economie. Als Technologiehoofdstad van Europa zet Gent in op cleantech om deze omschakeling te versnellen. Zo passen we nieuwe technologieën toe rond materialen, water, energie en mobiliteit om een duurzame toekomst voor onze stad, burgers en omgeving uit te bouwen.

Voorbeelden zijn het project URBCON, waarmee we werken aan de vermindering van de CO₂-uitstoot in de bouwsector (zie [Gentse duurzaamheidsrapport 2022 met focus op Prosperity](#)) en [Plasticity](#), voor het verhogen van recyclage van plastics in Gent.

Sinds 2016 hebben zes actoren uit de Gentse regio de handen in elkaar geslaan om hun kennis, ervaringen en kansen inzake cleantech en circulaire economie te bundelen. Met een sectoroverschrijdende aanpak tekent deze [Cleantech Cluster Regio Gent](#) voor duurzaamheid met daadkracht. Deze zes partners zijn Stad Gent, [North Sea Port](#), [Universiteit Gent](#), [Cleantech Flanders](#), Provincie Oost-Vlaanderen en [POM Oost-Vlaanderen](#).

Ook [Smart Delta Resources](#), een samenwerking van grote industrie uit de chemie, staal, energie en foodsector, haven en overheden (ook Stad Gent) in de Schelde-Deltaregio (Zeeland/West-Brabant/Oost-Vlaanderen), zet in op deze doelstelling. Deze samenwerking helpt de industrie met de uitwerking van hun verduurzamingsplannen met concrete, innovatieve programma's die gericht zijn op CO₂-reductie, circulariteit, duurzame grondstoffen en groene energie.

Voedselverspilling

Voeding speelt een prominente rol binnen duurzame consumptie. De CO₂-voetafdruk van voeding is 2,8 ton per inwoner per jaar. Sinds 2013 is Stad Gent een voortrekker in de strijd tegen voedselverspilling. Met '[Gent en Garde](#)' zetten we koers naar een duurzamer voedselsysteem door initiatieven zoals [Restorestje](#), [Foodsavers Gent](#), [De Goedinge](#), [Vanier](#), ... Verschillende projecten kregen een [Food Waste Award](#).

[De Gentse voedselraad](#) geeft het voedselbeleid 'Gent en Garde' richting. Ze ondersteunt heel wat organisaties die actief aan de slag gaan met overschotten. Een voorbeeld daarvan is [Rabot op je bord](#), waar vrijwilligers koken met voedseloverschotten. In de reddingsautomaten van Let's Save Food kan je dagelijks brood en banketoverschotten redden van de vuilbak.

Uit data uit de Stadsmonitor blijkt dat Gent, in vergelijking met de 13 Vlaamse centrumsteden, aanzienlijk beter scoort op het vlak van de consumptie van vegetarisch eten, de aankoop van seizoensgebonden en biologische producten en het voorkomen van voedselafval. De aankoop van lokaal gekweekte groenten zit op het gemiddelde. Andere resultaten zijn minder goed in kaart te brengen, wegens ontbrekende data.

In de aankoopstrategie van Stad Gent en alle overheidsopdrachten voor voeding, dranken en catering wordt de voedselstrategie 'Gent en Garde' toegepast.

Concreet wordt er ingezet op de volgende hoofdprincipes: agro-ecologie, eerlijke handel en korte keten, *plantbased* voeding, dierenwelzijn, verantwoord ondernemen, gezondheid, duurzame visvangst, seizoensgebonden groenten en fruit, voedseloverschotten en -verspilling en duurzame logistiek.

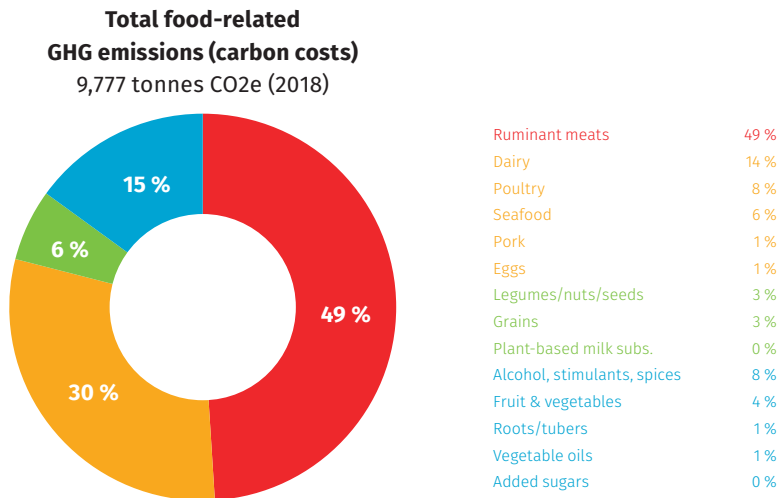
Deze principes worden in meer of mindere mate doorgevoerd, afhankelijk van de beschikbare middelen en de maturiteit van de markt en de gebruiker. Het meest mature contract zijn de warme maaltijden in scholen, dagverblijven en buitenschoolse opvang. Daar biedt de Stad maaltijden aan met 20 % bio-componenten, duurzame vis ([ASC/MSC](#)), producten uit eerlijke handel, seizoensgebonden menu's, volgens nutritionele richtlijnen, recycleerbare verpakking, duurzame logistiek, Donderdag Veggedag, ...

Sinds 2021 biedt de Stad 'halfhalf' aan. Dit houdt in dat op weekbasis, naast Donderdag Veggiedag, de helft van de eiwitten *plantbased* zijn.

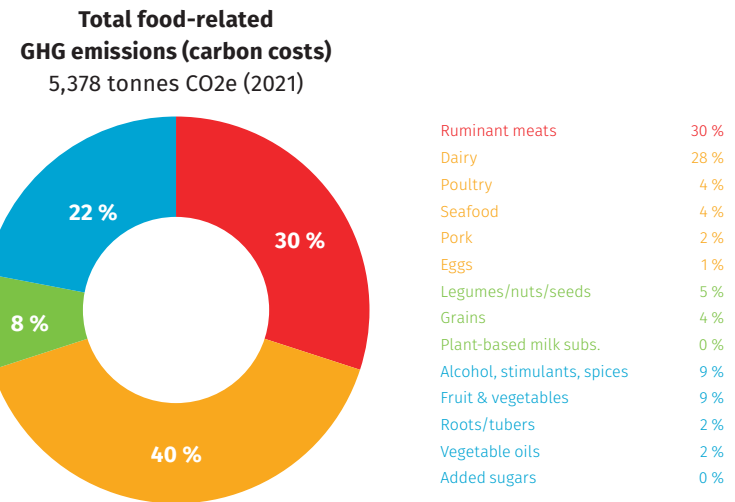
Stad Gent is lid van de [Cool Food Pledge](#), een initiatief van het *World Resource Institute*. Zij berekenen jaarlijks onze voetafdruk van de maaltijden geserveerd op scholen, dagverblijven, buitenschoolse opvang, hotelschool en personeelsrestaurantie.

Daarnaast zijn ook de porties van deze maaltijden verkleind, waardoor er per maand 5.000 kg minder voeding wordt aangekocht en klaargemaakt.

Grafiek 4 Totaal van voedselgerelateerde broeikasgasemissies (2018)

Grafiek 5 Totaal van voedselgerelateerde broeikasgasemissies (2021, na doorvoeren eiwitshift of 'halfhalf')

Stad Gent neemt ook deel aan EU-projecten. Bijvoorbeeld [FEAST](#), een living lab om lokale voedseluitdagingen te onderzoeken. En de Stad neemt deel aan [COACH](#). Voor dit project heeft het een contract geschreven specifiek gericht op de korte keten. Stad Gent is ook lid van [SF4C](#). In het kader hiervan wordt een *whole school food approach* ontwikkeld, samen met de andere partners. Het verder verduurzamen van de aankoopopdrachten voor voeding, dranken en catering staat hier op de agenda.

Afvalproductie en -recyclage

Door beter te recyclen, worden waardevolle materialen in de kringloop gehouden. Om specifieke materiaalstromen te valoriseren, moeten de juiste verwerkingstechnieken worden gebruikt. De technologische evolutie staat niet stil en er komen altijd nieuwe afvalverwerkingsvormen bij. Om via huidige stromen meer in te zamelen of om nieuwe stromen op te zetten, zijn we gebonden aan de huidige wetgeving en kunnen we de sorteerregels niet zomaar wijzigen. De definitie van gft breidde uit in januari 2019 en in januari 2020 startte Gent met de uitbreiding van de definitie van pmd.

Hergebruik van materialen

Er is een uitgebreid netwerk van [kringwinkels](#) aanwezig in Gent, dit in goede samenwerking met afvalophaler IVAGO. IVAGO gaat vanaf 2023 niet langer betalen per opgehaalde kilo materiaal, maar wel per kilo die ook echt verkocht of hergebruikt wordt. Dat bedrag kan oplopen tot 80.000 euro. Dat is meer dan de winkels vroeger kregen en hierdoor wordt nog meer ingezet op hergebruik.

Om hergebruik te stimuleren is er het Gentse initiatief 'Gent Repareert, dat 't weer marcheert', de verzamelnaam van alle Gentse Repair Cafés. In 2019 vonden er een 50-tal Repair Cafés plaats. Gemiddeld komen daar zo'n 40 bezoekers op af. 70 % van de bezoekers werd geholpen. Elektro (56 %) neemt het grootste aandeel in, gevolgd door herstellingen aan fietsen (16 %) en textiel (14 %).

Naast het herstellen van spullen is ook het delen van producten een manier om ervoor te zorgen dat er minder producten en dus ook materialen nodig zijn. Zo wil de Stad Gent bekijken of lokale deelcentra mogelijk zijn, naast de deelinitiatieven die tot stand komen in de private markt.

Duurzame praktijken in bedrijven

[Circuit Circulair](#) geeft vernieuwende circulaire projectideeën een duwtje in de rug met financiële ondersteuning en begeleiding vanuit Stad Gent. Iedereen die afval beschouwt als een grondstof, nieuwe duurzame producten of diensten aanbiedt

of materialen en producten wil delen die aanzetten tot consuminderen komt in aanmerking.

Maar ook samenwerkingen met [Circular Kickstart](#) en [Capture](#) zijn mooie voorbeelden van het ondersteunen van duurzame praktijken in bedrijven.

Duurzame praktijken bij overheidsopdrachten

In samenwerking met experts uit de beleidsdiensten en leveranciers van Stad Gent, worden voor elk aankoopdossier relevante duurzaamheidscriteria in kaart gebracht. Stad Gent be vraagt potentiële leveranciers en onderzoekt hoe we samen onze duurzame beleidsdoelstellingen kunnen behalen. Bij aankopen van voeding en dranken wordt dit aan de hand van concrete criteria gedaan zoals: biovoeding, plantaardige proteïnes, *fair trade*, ... Omdat het voor andere aankopen veel moeilijker is om concrete duurzaamheidseisen op te stellen, wordt een algemeen duurzaamheids criterium gehanteerd. Zo speelt duurzaamheid een rol in alle aankopen. Dit gebeurt door bijvoorbeeld door in de gunningscriteria leveranciers te beoordelen op hun inspanningen binnen de domeinen duurzaamheid en circulariteit. Zo kunnen ze punten verdienen als hun materialen herbruikbaar, demonteerbaar of recycleerbaar zijn.

Stad Gent heeft een duurzaam concept voor openbare aanbestedingen en een duurzame aankoopstrategie met 5 doelstellingen:

1. Er wordt bij elke nieuwe behoefte eerst maximaal benut wat al beschikbaar is binnen de organisatie. Producten en diensten worden actief gedeeld met elkaar.
2. Er wordt actief ingezet op het voorkomen van een onnodige aankoop. Onder andere door de vraag te stellen of producten kunnen worden hersteld of herbestemd.
3. Wanneer het effectief tot een aankoop komt, wordt maximaal gegarandeerd dat dit enerzijds een professionele ...
4. ... en anderzijds een duurzame aankoop is.
5. Producten of diensten die hun levenscyclus doorlopen hebben, worden zoveel mogelijk hergebruikt. Dit kan als product in zijn geheel, of door hergebruik van onderdelen of door *re-*, *up-* of *downcycling*.

Stad Gent ondertekende in 2017 de [‘Green Deal Circulair Aankopen’](#) en engageert zich daarmee om aandacht te hebben voor circulaire aankopen. In het kader hiervan werden 2 circulaire aankoopprojecten opgezet tussen juni 2017 en juni 2019. In de toekomst wordt ook intern de omgang met (afval)materialen onder de loep genomen, zodat het materialenbeheer in lijn ligt met de principes van circulaire economie.

[Daarnaast zet Stad Gent in op eerlijke handel.](#) Over het 3-sporen beleid van Stad Gent met betrekking tot eerlijke handel kan je info vinden op p.11-13 van de [beleidsnota](#) internationale solidariteit.

Bewustwording van duurzame ontwikkeling en levensstijlen

Stad Gent voert communicatiecampagnes met verschillende invalshoeken zoals Lage-emissiezone Gent en Gent Klimaatstad. Daarnaast komen ook parken, natuur en bossen aan bod en nemen de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen een alsmaar grotere rol op.

Zowel online (website, sociale media) als offline (brochures, flyers, stadsmagazine) bereikt Stad Gent haar inwoners met thema's die gelinkt zijn aan duurzaamheid.

Stad Gent zet daarom ook in op mondiaal burgerschap en vertaalt mondiale gebeurtenissen naar een lokaal niveau. Zo brengen we onze inwoners kennis en verantwoordelijkheidszin bij waarmee we hen stimuleren om verandering tot stand te brengen, zowel in onze stad als elders in de wereld. Zo kan iedere Gentenaar bijdragen tot internationale rechtvaardigheid en duurzaamheid.

Gent en SDG 12: in cijfers

Om een overzicht te geven van de evolutie voor SDG 12 baseren we ons op de [indicatoren van de SDG-index](#) voor Vlaamse steden en gemeenten, opgemaakt door UNU-CRIS in samenwerking met VVSG en Idea Consult.

De indicatoren uit deze selectie meten een *outcome*. Er wordt met andere woorden gekeken naar de mate waarin de doelstellingen effectief worden gerealiseerd.

De indicator heeft niet noodzakelijk een directe relatie met het beleid van het lokaal bestuur. Verschillende factoren beïnvloeden de evolutie van de indicatoren. Bovendien spelen er vaak contextfactoren mee waarop het bestuur slechts in beperkte mate vat heeft. Voorbeelden hiervan zijn: macro-economische tendensen, corona, internationale conflicten, klimaatverandering.

Tabel 2 SDG 12: opvolgingsindicatoren

	Omschrijving	Bron	Bron detail	Meetpunten opgenomen in analyse
A Afval				
Totaal afval per inwoner	Totaal huishoudelijk afval incl. vergelijkbaar bedrijfsafval	Provinciesincijfers.be	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij 2013-2020	2013-2020
Restafval per inwoner	Totale hoeveelheid restafval, uitgedrukt in kilogram per inwoner	Provinciesincijfers.be	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij 2013-2020	2013-2020
Aandeel bestemd voor recyclage	Aandeel kilogram selectief ingezameld afval tov totaal huishoudelijk afval. Som selectief ingezameld afval (exclusief autobanden, AEEA en geneesmiddelen) / totaal huishoudelijk afval inclusief vergelijkbaar bedrijfsafval x 100. Disclaimer: Opgelet! De data geven weer hoeveel afval er op het grondgebied van de gemeente is ingezameld. De totale hoeveelheid selectief ingezameld afval is exclusief autobanden, AEEA en geneesmiddelen (wegens geen gegevens op gemeenteniveau).	Provinciesincijfers.be	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij 2013-2020	2013-2020
B Milieubewust handelen				
Milieubewust handelen: te fiets	Aandeel van de inwoners dat minstens wekelijks korte afstanden met de fiets aflegt	Gemeentemonitor, ABB	Burgerbevraging	2014, 2017, 2020
Milieubewust handelen: te voet	Aandeel van de inwoners dat minstens wekelijks korte afstanden te voet aflegt	Gemeentemonitor, ABB	Burgerbevraging	2014, 2017, 2020
Milieubewust handelen: plastic beperken	Aandeel van de inwoners dat minstens wekelijks de aankoop van plastic beperkt	Gemeentemonitor, ABB	Burgerbevraging	2020
Milieubewust handelen: weggooien eten beperken	Aandeel van de inwoners dat minstens wekelijks het weggooien van eten beperkt	Gemeentemonitor, ABB	Burgerbevraging	2017, 2020
Milieubewust handelen: eerlijke handel	Aandeel van de inwoners dat minstens wekelijks producten van eerlijke handel koopt	Gemeentemonitor, ABB	Burgerbevraging	2020

Hoe lees je de grafieken?

Elke indicator is herschaald naar een score van 0 tot 100. Deze methodologie wordt toegepast bij gelijkaardige internationale oefeningen

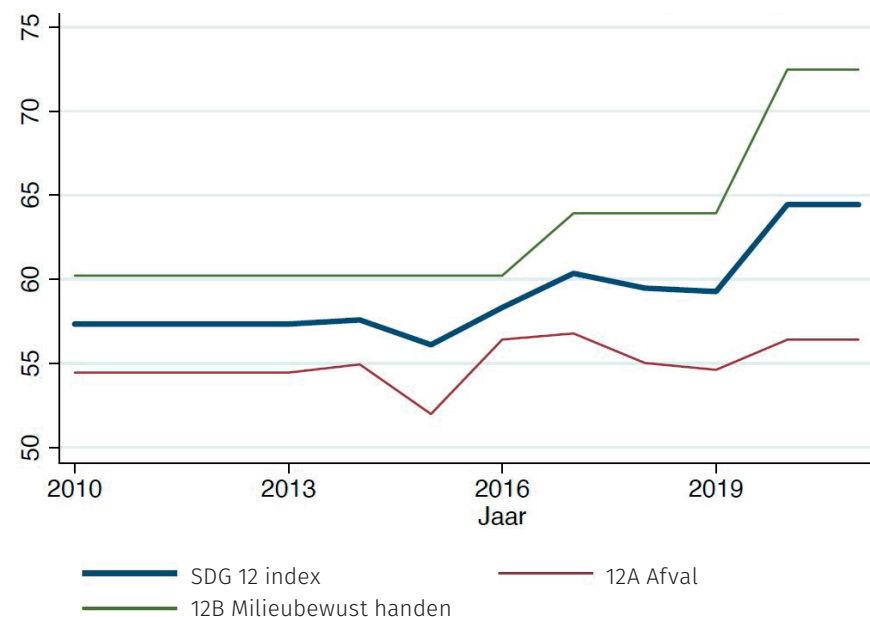
Per SDG-subindex, die je ziet in de drie laatste grafieken (A Afval, B Milieubewust Handelen), wordt het gemiddelde genomen van de indexscores van de bijhorende indicatoren. De blauwe lijn toont de Gentse SDG-indexscore voor die subindex.

Het gemiddelde van de scores van de subindexen leidt dan weer tot een indexscore per SDG. Voor SDG 12 is dit een score van 64.

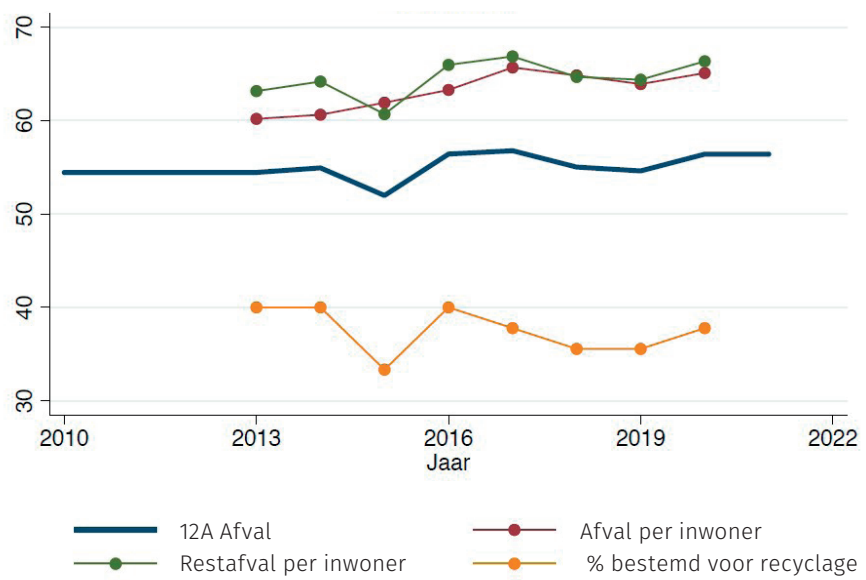
Hogere indexscores staan gelijk aan betere resultaten, lagere scores aan slechtere resultaten, en dit telkens in vergelijking met andere Vlaamse gemeenten. Het is dus niet omdat Gent een hoge score heeft voor een SDG (bijvoorbeeld 90 of meer) dat het werk klaar is en dat we die SDG links laten liggen. Het betekent dat we het ten opzichte van andere Vlaamse gemeenten goed doen voor de indicatoren bij die SDG.

Een verbetering van de indexscore doorheen de tijd betekent dat we er effectief op vooruitgaan. We zien dan ook een sterk stijgende score voor SDG 12 in Gent. Gent scoort met een index van 64 ook aanzienlijk beter dan het gemiddelde van de Vlaamse steden en gemeente voor deze SDG (index van 56).

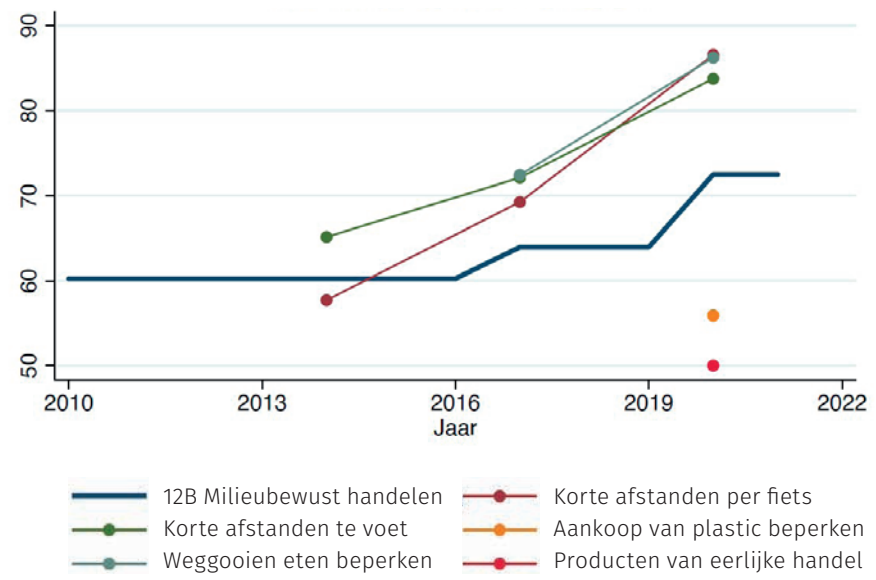
Grafiek 6 Index SDG12 - Verantwoorde consumptie en productie

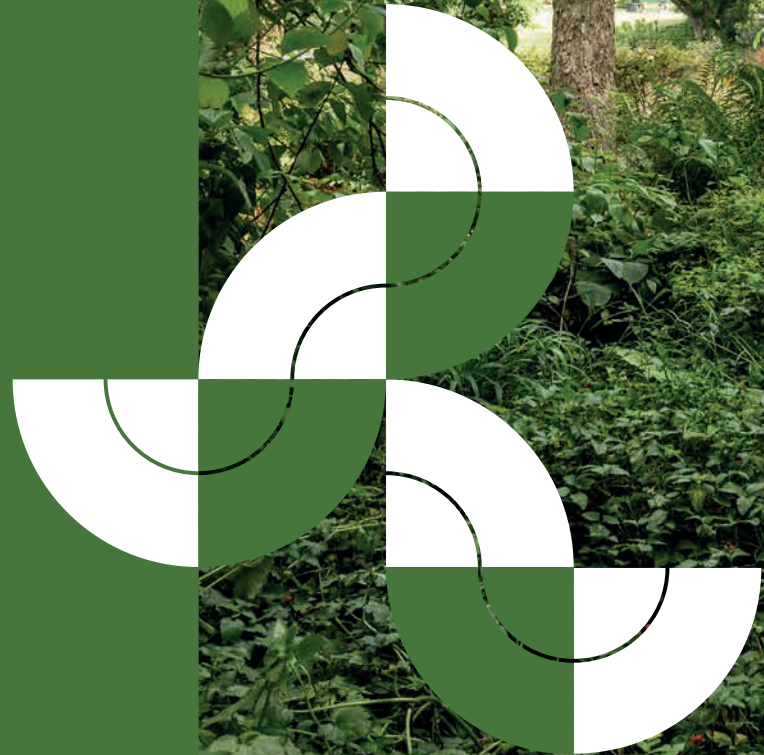
Grafiek 7 12A Afval

Grafiek 8 12B Milieubewust handelen

13 KLIMAATACTIE

SDG 13 – Neem dringend actie om de klimaatverandering en haar impact te bestrijden

SDG 13 in het kort

Klimaatverandering en natuurrampen brengen gevaren mee voor mens en omgeving. Om de impact van klimaatverandering te bestrijden, moeten we de veerkracht en het aanpassingsvermogen van de mens en zijn omgeving versterken. Volgens SDG 13 kan dat niet zonder een volwaardige integratie van de klimaatfocus in de (inter)nationale beleidslijnen. Daarnaast is er ook meer bewustwording en draagvlak nodig voor klimaatmaatregelen. Dat kan via educatie en het verbeteren van de menselijke en institutionele capaciteit rond klimaatinformatie, -mitigatie en -adaptatie. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Strategie Stad Gent

Deze doestellingen uit de Gentse strategie van 2020-2025 sluiten aan bij SDG 13.

Gent verruimt het woonaanbod en maakt bestaande woningen kwaliteitsvoller en energiezuiniger door onder andere:

- > Verhogen van de woonkwaliteit en energiezuinigheid van de Gentse woningen

Gent blijft koploper in een gedurfd en sociaal klimaatbeleid door onder andere:

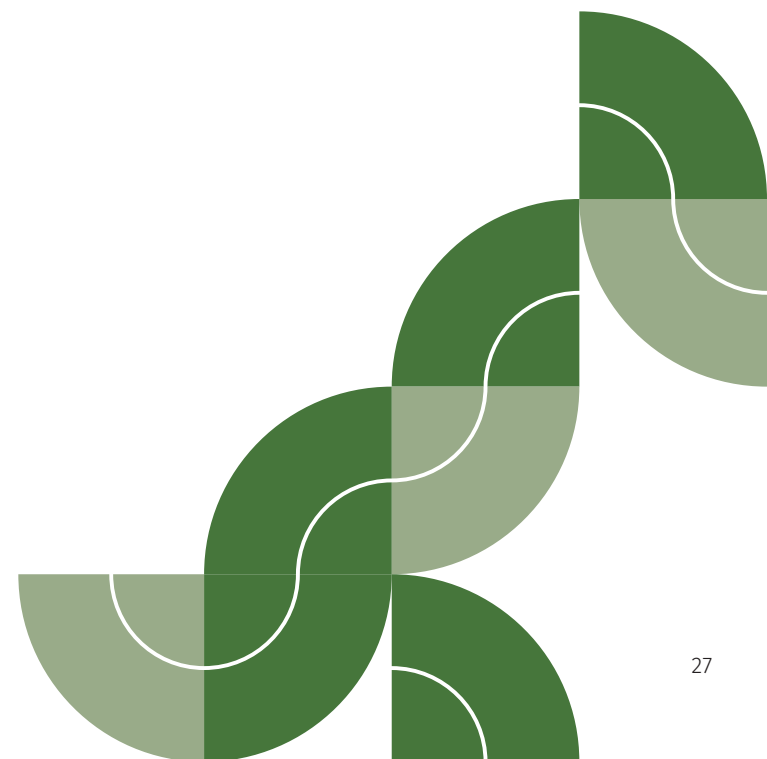
- > Verlagen van de klimaatvoetafdruk van voeding
- > Verlagen van de CO₂-voetafdruk van de industrie, KMO's en dienstensector
- > Verhogen van de lokale productie van hernieuwbare energie

Meer groen, natuur en water maken een aangenaam en klimaatrobuust Gent door onder andere:

- > Optimaliseren van een waterbeleid
- > Ontharden en vergroenen van het openbaar domein

Groep Gent is een wendbare en resultaatgerichte organisatie door onder andere:

- > Mee bouwen aan de stad van morgen

Aanpak Stad Gent

Veerkracht en aanpassingsvermogen van de omgeving (voor klimaatimpact)

De schadelijkste klimaateffecten komen van extreme gebeurtenissen zoals hittegolven, heel zware neerslag, overstromingen en lange periodes van droogte. Deze zullen steeds vaker voorkomen en intenser zijn. Bovendien zijn de effecten in een verstedelijkte omgeving sterker door de hoge verhardingsgraad, de versnelde afvoer van het hemelwater en het tekort aan groen en ruimte voor water.

[De Gentse klimaatadaptatiestrategie](#) zet in op het voorkomen en verminderen van de negatieve effecten van de klimaatverandering. Klimaatadaptatie alleen kan niet alle klimaatextremen opvangen. Uitzonderlijke gebeurtenissen kunnen zich altijd voordoen en de stad gedurende korte of langere tijd ontregelen. Daarom is een rampenplanning nodig.

De Stad gaat reactief om met hittepieken, wateroverlast of droogte. Op momenten van extreme weersomstandigheden treden een nood- en -communicatieplan in actie. Voor wateroverlast en hitte gebeurt dit vanuit de Cel Noodplanning en de brandweer. De Vlaamse droogtecommissie of provinciegouverneur geeft aanbevelingen in geval van zorgwekkende droogte.

Voorbeelden zijn het hitteplan met extra aandacht voor (sociaal geïsoleerde) ouderen, kinderen, (chronisch) zieken en alleenstaanden. Voor festiviteiten zoals de Gentse Feesten wordt teruggevallen op het hitteplan specifiek voor evenementen.

Daarnaast gaat de Stad preventief te werk, door in te zetten op ontharding, open ruimte, verdichten, meer groen en water. Zowel voor hitte, wateroverlast als droogte bekeek Stad Gent wat de mogelijke gevolgen kunnen zijn en hoe we ons daar als stad het best tegen kunnen wapenen. Stad Gent bracht de effecten van hitte, wateroverlast en droogte bij diverse klimaatscenario's in kaart.

Hitte

De langere en intensere hittegolven leiden tot hittestress. Dit komt meer tot uiting in stedelijke gebieden door het stedelijk hitte-eilandeffect. Hittestress treft in de eerste plaats onze gezondheid. Vooral oudere mensen, mensen met hart- en vaatziekten en kleine kinderen zijn extra kwetsbaar. Daardoor is hitte voor onze regio één van de dodelijkste aspecten van klimaatverandering.

Maar wanneer het extreem warm is, boeten we ook in aan comfort, slapen we minder goed en worden de werkomstandigheden moeilijker. Daarnaast heeft een hittegolf ook impact op andere domeinen. De water- en luchtkwaliteit daalt en de vervoersinfrastructuur krijgt het hard te verduren, denk maar aan de aantasting en vervorming van bruggen en viaducten. Maar ook de natuur, de voedselproductie en het energieverbruik kampen met uitdagingen. In het centrum van Gent is het gemiddeld 3°C warmer dan daarbuiten. Een verschil dat op hete dagen kan oplopen tot 8°C. Dat is de conclusie van onderzoekers van het VITO en de UGent, die [de hittestudie](#) uitvoerden in opdracht van Stad Gent. Via *citizen science* wordt het stadsklimaat in Gent in kaart gebracht door de UGent met het unieke MOCCA (MONitoring the City's Climate and Atmosphere) project. Hiervoor werd een netwerk van weerstations in de stad geplaatst. [Zie verder in dit rapport bij de 'inspirerende Gentse projecten' hoe dit in zijn werk gaat.](#)

Voor hete dagen heeft Stad Gent een [kaart opgemaakt met meer dan 50 locaties](#) waar je je beker of drinkfles kan vullen met gratis drinkwater. Daarnaast zijn er ook schaduwplekken: openbare plaatsen waar het ietsje koeler is en waar je tijdens de openingsuren gratis kan schuilen voor de hitte.

Hemelwater- en droogteplan

Wateroverlast leidt in onze regio vooral tot economische schade, onder meer aan gebouwen en inboedel, de weginfrastructuur en landbouwgewassen. Dat zorgt vervolgens voor menselijk leed zoals water in je kelder, stress, financiële impact of een mislukte oogst. Bedrijven lopen niet alleen waterschade op, maar liggen ook tijdelijk stil. Bovendien kan wateroverlast ook tijdelijk de verkeersdoorstroming bemoeilijken.

Wateroverlast en tegelijk droogte, is dat niet wat tegenstrijdig? Neen, ze maken beiden deel uit van hetzelfde verhaal. Hittegolven en hogere temperaturen leiden tot meer verdamping. Omdat warme lucht meer waterdamp kan vasthouden, circuleert er meer water in de lucht. Daardoor verdampt er meer water uit waterlopen en de bodem, waardoor zowel de waterpeilen als grondwatervoorraden dalen. In combinatie met minder neerslag, leidt dit tot droogte en waterschaarste. Als het na zo'n warme en droge periode begint te regenen, vallen er grotere hoeveelheden neerslag. En omdat een uitgedroogde bodem moeilijk water opvangt, zorgen zulke buien voor wateroverlast.

In het kader van de [Blue Deal](#) spoort Vlaanderen alle gemeentes aan om een doortastend [hemelwater- en droogteplan](#) op te maken tegen eind 2024. Een hemelwater- en droogteplan toont waar en hoe we het hemelwater in een gebied zoveel mogelijk ter plaatse laten infiltreren, hergebruiken of bufferen. Pas als laatste stap voeren we het water vertraagd af. Gent voorziet [een hemelwater- en droogteplan tegen eind 2024](#).

Om de risico's voor Vlaanderen vandaag en morgen (bij meer extreme neerslag) in kaart te brengen, zijn er overstromingskaarten opgemaakt. Deze kaarten kan je raadplegen op www.waterinfo.be. Hierop vind je informatie terug over het Gentse grondgebied zoals: overstromingsgevoelige gebieden, te verwachten waterdieptes, stroomsnelheden, kwetsbare instellingen (ziekenhuizen, zorginstellingen, brandweerkazernes, politiekantoren), verkeersinfrastructuur en nog veel meer. Voor Gent werd ook de gevoeligheid en impact van wateroverlast in kaart gebracht. Dit kan optreden vanuit de riolering, wanneer ze overvloedige neerslag niet kan verwerken, of vanuit de waterlopen, die uit hun bedding kunnen treden.

Belangrijk om weten is dat deze kaarten geen reële situatie meegeven. Het gaat om simulaties aan de hand van modellen die steeds een worstcasescenario voorstellen. Bijvoorbeeld een regenbui die tegelijkertijd over het hele grondgebied van Gent valt. Een situatie die de laatste tijd frequenter voorkomt, zoals bijvoorbeeld in Verviers, Bologna of Lyon. Daarom is er ook [de waterbom-studie door Vlaanderen](#) en de aanbevelingen van het expertenpanel om een bovenlokale aanpak te hanteren. [Gent en omgeving](#) blijken uiterst kwetsbaar in geval van een waterbom.

Droogtekaarten van Gent

Langdurige droogte heeft vooral impact op de natuur en landbouw. Als het grondwater te diep wegzakt, heeft dit grote gevolgen. De wortels van jonge bomen geraken moeilijker aan het grondwater, vochtminnende planten vergaan in een dorre grond, oogsten mislukken, waardevolle veenbodems verdrogen en vijvers komen droog te staan.

Maar ook de scheepvaart en haar industrie kunnen stilvallen door het lage waterpeil op de kanalen. Zelfs de beschikbaarheid van het drinkwater of proceswater voor bedrijven kan in het gedrang komen. Drinkwaterproductie gebeurt echter niet in Gent en werd dus niet meegenomen in de droogtestudie.

Om de impact van de droge periodes van 2017 tot 2020 en toekomstige droogteperiodes te kennen, liet Gent in 2021 een [droogtestudie](#) uitvoeren. In de studie doen de onderzoekers voorstellen voor doortastende maatregelen om de stad beter bestand te maken tegen langdurige droogteperiodes. In het kader van de droogtestudie zijn ook droogtekaarten opgemaakt in 2021. Deze kan je [hier](#) raadplegen.

Klimaatfocus geïntegreerd in nationaal beleid (planning & uitvoering)

We starten bij Stad Gent vanuit ons eigen klimaatplan 2020-2025. Je kan het volledige plan [hier](#) vinden. Dit plan haakt in op andere convenanten en overeenkomsten op verschillende beleidsniveaus.

In december 2015 hebben 195 landen, waaronder België, een historisch moment gemarkeerd door het tekenen van het Klimaatakkoord van Parijs. Met het akkoord streven de ondertekenaars ernaar om de opwarming beperkt te houden tot 1,5°C. Er moet nu snel een eind komen aan het gebruik van fossiele brandstoffen, want dit is een belangrijke oorzaak van de overmatige CO₂-uitstoot. Om dit te bereiken moeten er op alle niveaus, van het Europese tot de individuele burger, maatregelen worden genomen. Al in 2009 ondertekende de Stad Gent als eerste in België, het

Burgemeestersconvenant, een Europees initiatief om lokale besturen te mobiliseren tegen klimaatverandering. De afgelopen 10 jaar werden heel wat acties gerealiseerd die er mede voor zorgen dat de doelstelling die we toen formuleerden, -20 % CO₂ tegen 2020 ten opzichte van 2007, binnen bereik liggen. Onze meest [recente CO₂-monitor \(data van 2020\)](#) toont aan dat we deze doelstelling ook effectief bereikt hebben.

Naar analogie met dit Burgemeestersconvenant voor klimaatmitigatie, de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, ondertekende Gent in 2014 ook een Burgemeestersconvenant voor klimaatadaptatie (de aanpassing aan de klimaatverandering). Deze formele verbintenis leidde tot de opmaak van een strategie en een actieplan. Ook alle nieuwe versies van het Burgemeesterconvenant werden door Stad Gent onderschreven. De meest recente zet in op de ambitie om klimaatneutraal te zijn tegen 2050.

Op 9 december 2019 keurde de Vlaamse regering het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 goed. Vlaanderen wil zijn uitstoot van broeikasgassen met 35 % verminderen tegen 2030 ten opzichte van 2005.

In lijn met het akkoord van Parijs lanceerde Europa in 2015 het nieuwe, geïntegreerde Burgemeestersconvenant voor klimaat en energie. De Gentse gemeenteraad ondertekende dit op 23 november 2015. Dit nieuwe convenant is gericht op het verminderen van de CO₂-uitstoot met minstens 40 % tegen 2030. Ook klimaatadaptatie wordt in dit convenant ondergebracht, zodat mitigatie en adaptatie in één actieplan staan. Het engagement richting Europa bevat ook de doelstellingen op lange termijn: een klimaatneutrale stad tegen 2050. Concreet betekent dit geen netto CO₂-uitstoot. Gent engageert zich op Europees niveau ook als voorzitter van het Eurocities Environment Forum, een specifieke beleidsgroep rond milieu en klimaat.

Klimaateducatie, -bewustwording, -mitigatie, -adaptatie, -communicatie, impactvermindering (op mensen & instituten)

Het is belangrijk om proactief te bekijken hoe we de impact van extreme weersomstandigheden zoveel mogelijk kunnen beperken. Of hoe we de stad zo klimaatrobuust mogelijk kunnen maken. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid. Als lokale overheid zetten we in op ontharden en vergroenen. We kiezen voor infrastructuur die regenwater kan opvangen, infiltreren, hergebruiken en/of vertraagd afvoeren, zoals gescheiden riolering, grachten, infiltratievoorzieningen. Dergelijke realisaties zijn voornamelijk gelinkt aan projecten voor de (her)aanleg van het openbaar domein.

Het is essentieel dat iedereen zijn steentje bijdraagt en zoveel mogelijk onthardt, vergroent en regenwater op eigen terrein opvangt. Dat kan met een regenwaterput, een geveltuin, het bufferen van water met een groendak of het ontharden en laten insijpelen van regenwater in de bodem. Alle actoren in de stad, zowel burgers als bedrijven moeten mee zijn. Stad Gent zal daarvoor op verschillende manieren ontzorgen en ondersteunen.

Wat kan je als burger doen? Je kan je eigen [tuin en oprit ontharden](#), [geveltuinen en groenslingers aanleggen](#) of zelfs samen met je [buren aan de slag gaan](#). [Verderop in het rapport vind je bij inspirerende Gentse projecten](#) enkele voorbeelden hiervan. Als jezelf [klimaatadapties](#) uitvoert, kan je zowel een subsidie als advies aanvragen bij de [Energiecentrale rond hemelwatergebruik](#).

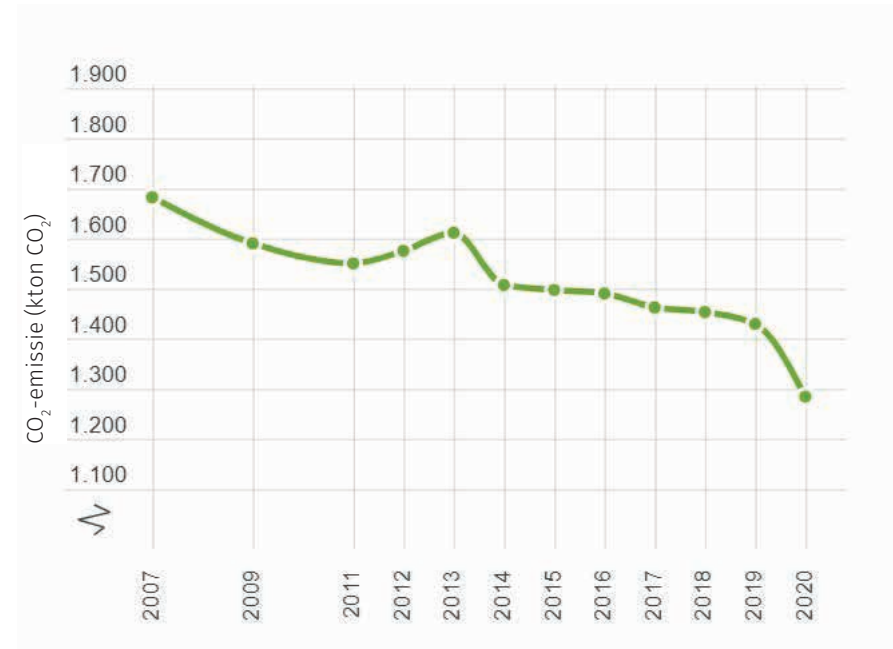
Wil je je woning klimaatbestendig maken door te besparen op energie of op water? Of heb je het te warm in de zomer? De burger bepaalt zelf wat hij belangrijk vindt. De Stad zegt wat het opbrengt en hoeveel het zal kosten via de tool '[Check je huis](#)'.

Gent en SDG 13: in cijfers

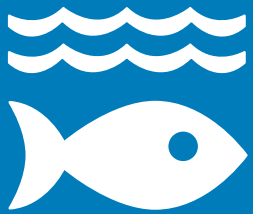
SDG 13 volgen we op aan de hand van volgende indicatoren:

Stad Gent heeft haar eigen CO₂-monitor die je kan raadplegen op [Gent in Cijfers](#). Meer info over de berekening van de CO₂-monitor kan je [hier](#) vinden. Deze cijfers vormen de basis voor rapportering van Stad Gent. We zien hier een CO₂-reductie van 76,3 % tussen 2007 en 2020 en behalen dan ook de vastgelegde doelstellingen.

Grafiek 9 CO₂-emissie (kton CO₂):

14 LEVEN IN
HET WATER

SDG 14 – Behoud en maak duurzaam gebruik van de oceanen, de zeeën en de maritieme hulpbronnen

SDG 14 in het kort

Oceanen zijn met hun temperatuur, stromingen en onderzeese leven de motor van mondiale systemen die de aarde bewoonbaar maken voor mensen. Daarbij hebben ze een grote invloed op het klimaat, het weer, de lucht, drinkwater en voeding.

Zonder zorgvuldig beheer van deze essentiële, mondiale hulpbron is een duurzame toekomst onmogelijk. Beheer omvat bescherming van de ecosystemen en kust- en zeegebieden. Daaronder valt: bestrijden van zeevervuiling of oceaanverzuring, het reguleren van visserij, het herstel van visvoorraden, het geven van economisch voordeel aan kleine eilandstaten en het opzetten van internationale wetenschappelijke samenwerking. Ook aan land kunnen de oorzaken van zeevervuiling worden aangepakt.

In strikte zin heeft deze doelstelling geen linken met de stedelijke context van Gent. Daarom geven we hier geen omgevingsindicatoren mee. Hoewel Gent niet aan de zee ligt, heeft de stad wel een indirecte invloed op deze SDG. Onder meer via de haven van Gent en de waterlopen die uiteindelijk ook uitmonden in de zee. We verwijzen naar SDG 6 'Schoon water en sanitair' en SDG 15 onder de subdoelstelling 'Zoetwaterecosysteem en -diensten'.

15 LEVEN OP
HET LAND

SDG 15 – Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming en landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe

SDG 15 in het kort

SDG 15 richt zich op de verschillende bedreigingen waarmee leven op het land te maken krijgt. We moeten onze ecosystemen (zoetwater en bergen) beschermen, herstellen en het duurzaam gebruik ervan bevorderen. Maar ook ontbossing, woestijnvorming, landdegradatie en het verlies aan biodiversiteit een halt toeroepen. Daarnaast moet een einde worden gemaakt aan illegaal handelen in planten- en diersoorten en is een beleid nodig om invasieve uitheemse soorten te beheersen. Genetische hulpbronnen moeten eerlijk ingezet worden. Deze SDG en subdoelstellingen, vastgelegd door de VN, kan je [hier](#) vinden.

Strategie Stad Gent

Deze doestellingen uit de Gentse strategie van 2020-2025 sluiten aan bij SDG 15.

Meer groen, natuur en water maken een aangenaam en klimaatrobuust Gent door onder andere:

- > Ontharden en vergroenen van het openbaar domein
- > Uitbreiden en (her)inrichten van parken, bos en natuur voor en met de Gentenaar
- > Optimaliseren beheer van openbaar groen, bos, natuur en dierenbeleid

Aanpak Stad Gent

Zoetwaterecosysteem en -diensten (behoud, herstel, gebruik)

Groenstructuurplan

Groen is er in verschillende vormen. Een park om te sporten en spelen, een moeras voor de biodiversiteit, een bos voor verkoelingen en wandelingen... Groen heeft in al zijn vormen een grote invloed op het klimaat.

[Het groenstructuurplan](#) van Gent bekijkt al die verschillende soorten groen. Het totaalplaatje kan opgesplitst worden in de volgende lagen: recreatief groen, bos, natuur, landschap en klimaatgroen. Voor elke laag geeft het groenstructuurplan doelstellingen weer en kaarten die tonen hoe we die willen realiseren.

Elke laag binnen het groenstructuurplan is opgebouwd als een hink-stap-sprongplan: dicht bij huis vindt de burger klein groen. Ze maakt een stap naar groter groen in de wijk en springt uiteindelijk naar één van de vijf groenpolen aan de rand van de stad.

Groenpolen

Dit zijn grote park- en natuurgebieden van meer dan 100 hectare. Ze liggen gedeeltelijk ook op het grondgebied van de buurgemeenten.

Elke groenpool moet minstens 100 hectare groot worden en per inwoner hebben we er minstens 100 m² nodig. Zo worden het gebieden die de recreatiebehoefte op stedelijk niveau kunnen opvangen. Hier passen grote speel- en sportterreinen in. Het streefdoel is dat iedereen op maximaal 5 km van zijn woning in een groenpool terecht kan. De groenpolen moeten ook ruimte bieden voor natuurontwikkeling en voor veel nieuw bos. Ze zijn met andere woorden de kapstukken van zowel de recreatieve groenstructuur, als van de Gentse natuur- en bosstructuur.

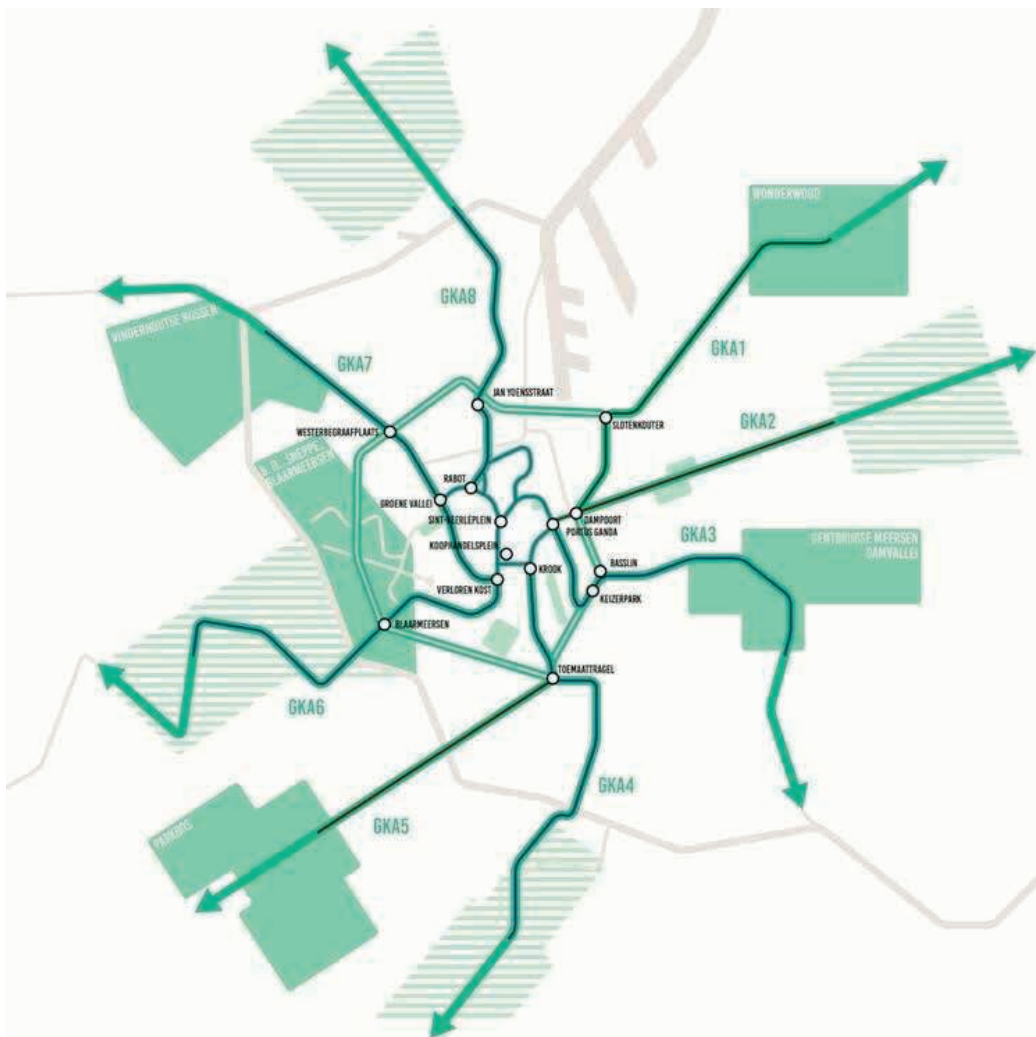
Om goed te kunnen functioneren heeft het groen samenhang nodig. Zo kan iedereen fietsen van park naar park en kan een mus van struik naar struik fladderen om soortgenoten en voedsel te vinden. Een ideale groenstructuur bestaat daarom uit een netwerk van grote en kleine oppervlaktes die goed gespreid en met elkaar verbonden zijn.

Groenklimaatassen

Acht [groenklimaatassen](#) vormen samen een groen, waterrijk en autoluw netwerk dat de binnenstad verbindt met de open ruimte en de 5 groenpolen aan de rand van Gent. De assen verbinden ook versnipperde stukjes natuur en water in de stad beter met elkaar.

Deze grootschalige groenstructuur brengt meer natuur in de stad en helpt de negatieve effecten van de klimaatverandering op de stad verminderen. Dankzij deze verbindingen vergroot het leefgebied van veel planten en dieren, wat hun populaties gezond houdt. [De groenklimaatassen zorgen ook voor de aanvoer van koele lucht tot diep in het centrum van Gent](#) en houden regenwater vast. Bovendien bevordert het ook de overstap van de auto naar meer actieve verplaatsingen.

Grafiek 10 Groenklimaatassen

Bosbehoud, -beheer, -herstel, (mondiale) (her)bebossing

Een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) is een plan dat de bestemmingen en stedenbouwkundige voorschriften vastlegt in een bepaald gebied. Voor alle percelen in een bepaald gebied wordt zo duidelijk wat er wel en niet kan. Dankzij het [RUP Groen](#) neemt de totale oppervlakte bestemd als groengebied met ongeveer een vijfde toe. Zo zet de stad een belangrijke stap om zich te wapenen tegen het veranderende klimaat. Het RUP 169 Groen is van kracht sinds 6 december 2021. Daarmee kreeg 370 hectare of 560 voetbalvelden in één klap een groene bestemming. Zo'n 257 hectare is bestaand groen dat ook voor de toekomst wordt beschermd. Het gaat enerzijds over 109 hectare bestaand publiek toegankelijk groen, dat vroeger gelegen was in woongebied en nu een parkbestemming heeft gekregen. Anderzijds gaat het over 148 hectare waardevolle natuur en bos die worden beschermd. Het RUP Groen maakt ook ongeveer 113 hectare nieuwe ontwikkelingen als bosuitbreiding, natuurontwikkeling of parken mogelijk door de herbestemming van bijkomende groenzones.

Stad Gent heeft als eerste lokaal bestuur in Vlaanderen sinds oktober 2019 meer dan 10 hectare nieuw bos aangeplant en behaalt daardoor als eerste het [gouden boslabel](#) van de Vlaamse overheid. De boslabels dienen als aanmoediging voor lokale besturen om met bosuitbreiding aan de slag te gaan. In 2021 ontving Stad Gent het zilveren boslabel.

Woestijnvorming, aangetast land, gedegradeerde bodem (door droogte, overstroming), neutrale landdegradatie

De bodem is zeer waardevol en tegelijk heel kwetsbaar. Gent beschikt over heel waardevolle bodems die, wanneer ze niet verstoord worden, ruimte bieden aan streekeigen en waardevolle natuur. Voorkomen is beter dan genezen, want bodemvorming en herstel zijn zeer trage processen. Het is dus aangeraden om voorzichtig om te gaan met bodems en bij bouwprojecten doordacht te werk te gaan bij bodemverzet of verharding.

Stad Gent brengt sinds 1999 de Gentse natuur in kaart. Dankzij 20 jaar inventarisatie bestaat er een goed overzicht van de spreiding en evolutie van de verschillende vegetatietypes in Gent. De [biologische waarderingskaart](#) kreeg een laatste grote update in 2020 aan de hand van terreinbezoeken en luchtfoto's en wordt continu bijgewerkt.

Sinds eind 2021 kan iedereen met de [online kaart](#) aan de slag. Hierdoor is de kaart voor iedereen een praktisch gebruiksmiddel om de natuur nog beter te beschermen en om vergunningen verantwoord te kunnen verlenen. Bouwheren, notarissen, makelaars en kopers kunnen voortaan ook voor het volledige Gentse grondgebied opzoeken of een perceel waardevolle vegetaties heeft en welke beschermingsmaatregelen er voor de natuur gelden.

Behoud/bescherming natuurlijke leefgebieden, biodiversiteit, bedreigde soorten

Het [soortenplan](#) toont welke planten en dieren belangrijk zijn voor Gent en hoe je ze kan beschermen. Er zijn 94 prioritaire soorten opgenomen. Voor al deze soorten worden actieplannen uitgewerkt. Het soortenplan is input voor het beheer en de inrichting van gebieden. Voor gebieden die de Stad niet beheert, gaat ze in dialoog met de eigenaars. Uit dit overleg komen concrete acties voort die zij kunnen ondernemen voor de natuur op hun terrein. Voor de groenpolen en aaneengesloten buitengebieden worden de doelsoorten bepaald zodat er aangepaste acties kunnen worden opgezet.

De Stad promoot natuurinclusief bouwen, zowel in eigen als in externe bouwprojecten. Dit is een vorm van duurzaam bouwen. Door bestaande natuurelementen maximaal te integreren in een bouwproject, draagt een bouwwerk bij aan de lokale biodiversiteit.

Om het draagvlak voor natuur, wilde dieren en planten te vergroten, wil de Stad Gentenaars goed informeren, sensibiliseren en betrekken. [Hiervoor werkt ze samen met Natuurpunt](#). Er zijn acties om de aanwezige soorten in beeld te brengen, onder andere via monitoring en deelname aan meetnetten. Zo krijgt de Stad een beter beeld van de aanwezige soorten en kan ze toekomstige acties hierop afstemmen.

Stad Gent zet ook in op het correct informeren van burgers over acties die ze zelf kunnen ondernemen voor wilde dieren en om eventuele schade te vermijden. Dergelijke campagnes kunnen voorkomen dat burgers de politie bellen wanneer ze bijvoorbeeld een vos in hun tuin zien, maar ook vermijden dat hun kippen worden opgegeten. Die actie sluit aan bij het concept 'dierschap'. Een term die verwijst naar de ambitie om de mens en wilde dieren in harmonie te laten samenleven, ook in meer verstedelijkte gebieden. Dit gebeurt door speciale ingrepen om soorten zichtbaar te maken, of door specifieke campagnes.

Gent en SDG 15: in cijfers

Om een overzicht te geven van de evolutie voor SDG 15 baseren we ons op de [indicatoren van de SDG-index](#) voor Vlaamse steden en gemeenten, opgemaakt door UNU-CRIS in samenwerking met VVSG en Idea Consult.

De indicatoren uit deze selectie meten een *outcome*. Er wordt met andere woorden gekeken naar de mate waarin de doelstellingen effectief worden gerealiseerd.

De indicator heeft niet noodzakelijk een directe relatie met het beleid van het lokaal bestuur. Verschillende factoren beïnvloeden de evolutie van de indicatoren. Bovendien spelen er vaak contextfactoren mee waarop het bestuur slechts in beperkte mate vat heeft. Voorbeelden hiervan zijn: macro-economische tendensen, corona, internationale conflicten, klimaatverandering.

Tabel 3 SDG 15: opvolgingsindicatoren

	Omschrijving	Bron	Bron detail	Meetpunten opgenomen in analyse
A Oppervlakte groen				
Oppervlakte groene ruimte (t.o.v oppervlakte ruimtebeslag)	Aandeel (%) van de totale oppervlakte van de stad/de gemeente die ingenomen wordt door woongroen, buurtgroen en wijkgroen.	provincies.incijfers.be	Landgebruiksbestand	2013, 2016, 2019
Oppervlakte waardevol ecotoop	Oppervlakte waardevol ecotoop t.o.v. totale oppervlakte.	provincies.incijfers.be	Landgebruiksbestand	2020
Bosteller: hectare nieuw bos (niet compensatie)	Melding van ha nieuw bos op Bosteller.be.	bosteller.be		2020-2021
B Verharding				
Onbebouwde gekadastreerde oppervlakte op totaal gekadastreerde oppervlakte	Aandeel van onbebouwde gekadastreerde oppervlakte op de totale gekadastreerde oppervlakte.	Statbel		2011-2020
Bodemafdichting (verharding)	Aandeel van de oppervlakte waarvan de aard en/of toestand van het bodemoppervlak gewijzigd is door het aanbrengen van artificiële, (semi-)ondoorlaatbare materialen waardoor essentiële ecosysteemfuncties van de bodem verloren gaan.	Gemeentemonitor, ABB	Agentschap Informatie Vlaanderen	2015, 2018
C Erosieknelpunten				
	Totale oppervlakte erosieknelpunten (actueel, potentieel en niet gespecificeerd) per gemeente (% opp).	provincies.incijfers.be	Databank Ondergrond Vlaanderen	2021

Hoe lees je de grafieken?

Elke indicator is herschaald naar een score van 0 tot 100. Deze methodologie wordt toegepast bij gelijkaardige internationale oefeningen.

Per SDG-subindex, die je ziet in de drie laatste grafieken (A Oppervlakte Groen, B Verharding, C Erosieknelpunten), wordt het gemiddelde genomen van de indexscores van de bijhorende indicatoren. De blauwe lijn toont de Gentse SDG-indexscore voor die subindex.

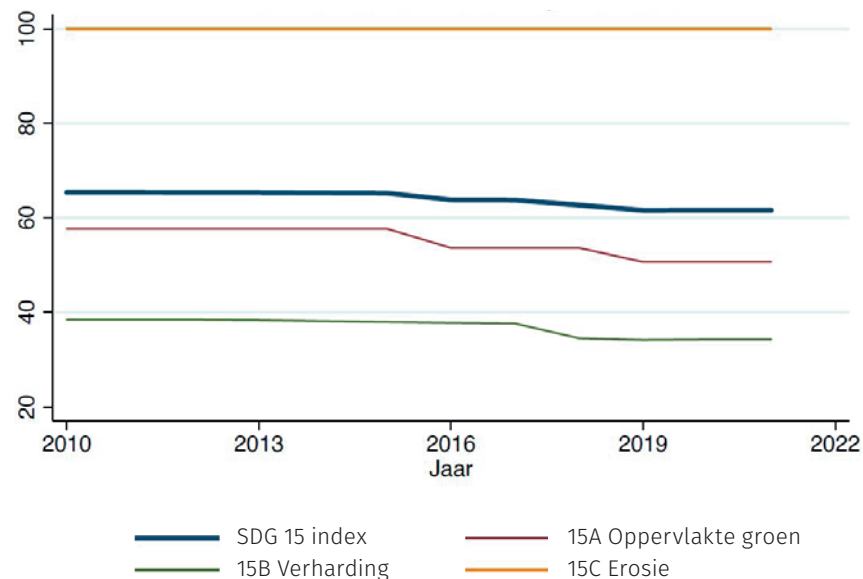
Het gemiddelde van de scores van de subindexen leidt dan weer tot een indexscore per SDG. Voor SDG 15 is dit een score van 62.

Hogere indexscores staan gelijk aan betere resultaten, lagere scores aan slechtere resultaten, en dit telkens in vergelijking met andere Vlaamse gemeenten. Het is dus niet omdat Gent een hoge score heeft voor een SDG (bijvoorbeeld 90 of meer) dat het werk klaar is en we die SDG links laten liggen. Het betekent dat we het ten opzichte van andere Vlaamse gemeenten goed doen voor de indicatoren bij die SDG.

Een verbetering van de indexscore doorheen de tijd betekent dat we er effectief op vooruitgaan. We zien een dalende score voor SDG 15 in Gent, in lijn met andere Vlaamse steden. Gent scoort met een index van 62 lager dan het gemiddelde van de Vlaamse steden en gemeente voor deze SDG (index van 64).

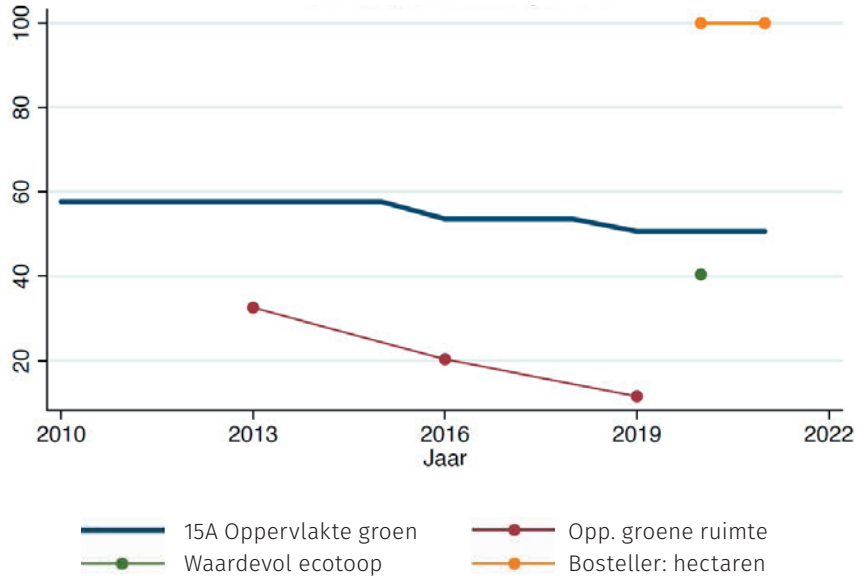
De verharding neemt toe in zo goed als alle steden en gemeenten, met uitzondering van een kleine 10 %, bijna allemaal gelegen in de provincie West-Vlaanderen. De gemeenten die al sterk verhard waren, gaan er ook het sterkst op achteruit. We zien een vergelijkbare trend bij de totale oppervlakte aan groen, ook in Gent.⁴

Grafiek 11 Index SDG15 - Leven op het land

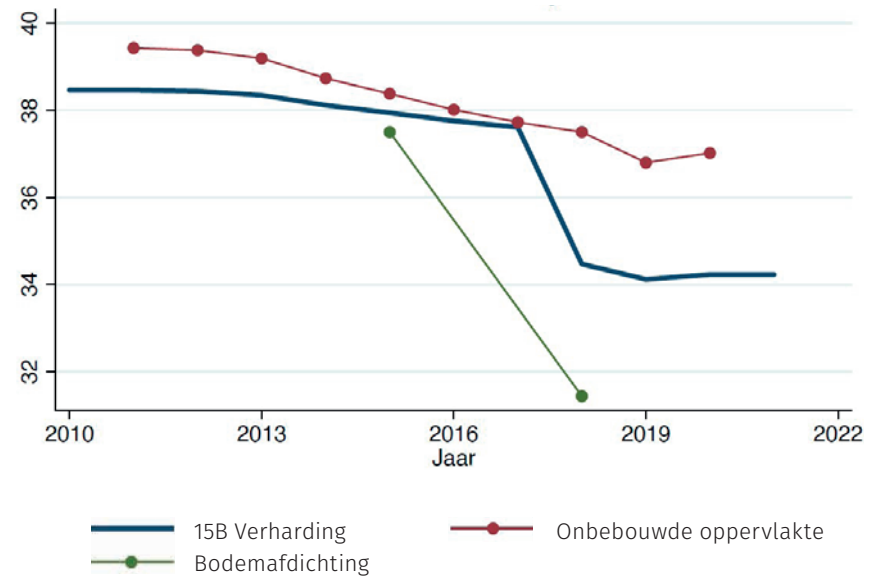

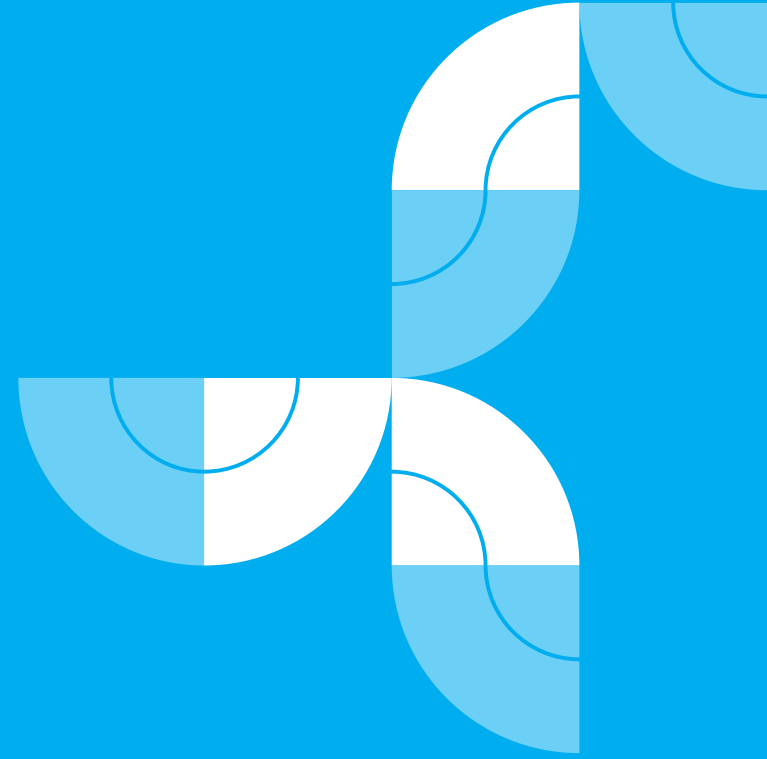
⁴ <https://www.vvsg.be/Leden/Internationaal/SDG-pagina/Voluntary%20Subnational%20Review%20VVSG%20VVP%20NL%20digital.pdf>

Grafiek 12 15A Oppervlakte groen

Grafiek 13 15B Verharding

Inspirerende Gentse projecten

Groenzone Oostakkerdorp

Wat en waar?

Al lang leefde de wens bij de inwoners van Oostakkerdorp en omgeving om het centrale plein een nieuwe inrichting te geven. De belevingswaarde en de kwaliteit van het oorspronkelijke plein waren verre van optimaal. De verkeersafwikkeling en het ongestructureerd parkeren rond het plein lieten te wensen over. Hetzelfde gold voor de diversiteit van materialen en het gebrek aan terrassen.

De inwoners van Oostakker voelden zich sterk betrokken en wilden een gezellig dorsplein. Zij legden de nadruk op ruimte voor ontmoeting en groen, parkeergelegenheid en veiligheid.

Het ontwerp zet in op kindvriendelijkheid en robuustheid als tegengewicht voor de klimaatverandering. De nieuwe rustige groene 'weide' tussen de Sint-Amanduskerk en de kiosk is een ontmoetingsplaats geworden waar je gezellige activiteiten kan organiseren.

Rond de kerk kan je je uitleven op het avonturenparcours vol rotsblokken, draaiboomstammen, toffe gezegdes en andere kunstzinnige elementen. Twee waterfietsen nodigen uit tot een wedstrijdje: wie kan de hoogste regenwaterstraal uit de fontein laten spuiten?

Naast de kiosk kwamen in april 2023 twee nieuwe speelzones bij, met onder meer houten schaapjes en een zwijntje. Een verwijzing naar de voormalige Dries waar vee bijeen werd gedreven. Daarnaast vind je er ook meer gedurfde toestellen zoals een grote draaitol en metalen duikelstokken.

Je kan de locatie terugvinden via [Google maps](#).

De functie van water

Ook water krijgt een prominente plaats. Waar mogelijk wateren paden en verhardingen rechtstreeks af in nabije groenzones. In de Eekhouddriesstraat worden wadi's aangelegd om het water van de rijweg te laten infiltreren en de parkeerstroken worden voorzien van infiltreerbare grasbetondallen.

Op het groene plein worden er langs de toegangsweg naar de kerk en in de speelzone wadi's aangelegd. Hierdoor krijgt de bodem de kans om het water van de paden, het dak van de kerk en de herbouwde kiosk op te nemen.

Het dak van de Sint-Amanduskerk werd afgekoppeld. Het regenwater komt terecht in één van de vele wadi's rondom de kerk. De Groendienst van Stad Gent zal de planten verzorgen met water afkomstig uit 2 regenputten van elk 20.000 liter. Aan de kerk staan twee waterfietsen. Als er genoeg regenwater is, spuiten twee fonteintjes het water in de wadi.

Daarnaast maakt de verplaatste bushalte plaats voor groen en ontharding. Op de nieuwe locatie werd een wachtinfrastructuur voorzien. Het dak van deze infrastructuur watert zichtbaar via twee spuwers af naar een wadi.

De ruimtelijke sfeer is behouden door de kenmerkende driesbomen en de vier waardevolle oude veteranenbomen, waaronder een 101-jarige vredesboom. Dit alles wordt versterkt door een unieke collectie van sierlijke bomen zoals: zakdoekjesboom, amberboom, tulpenboom en schijnbeuk. Meer dan 15.000 vaste planten en ruim 20.000 bloembollen zorgen voor nog meer variatie in de omgeving. En wie langs het mussenbosje loopt op de hoek van de kerk en de Pijphoekstraat, zal een groepje mussen horen kwetteren.

Er werd enkel verharding voorzien wanneer dit functioneel strikt noodzakelijk is. Hierbij gaat men ervan uit dat iedere verharding intensief moet gebruikt worden. Het project Proeftuin Ontharding maakt deel uit van het programma [Vlaanderen Breekt Uit!](#) Een initiatief van het Departement Omgeving dat sterk inzet op het terugdringen van ruimtebeslag. Dankzij het project nam het verharde oppervlak drastisch af met 3.889 m². Momenteel is er op het openbare domein van het project ongeveer

6.866 m² aan groen ingericht. Na de heraanleg stijgt dit tot 10.755 m², goed voor een toename van bijna 60 %.

In het hart van Oostakker wordt een volledig aaneensluitende verkeersvrije parkzone aangelegd van ongeveer 8.050 m². Momenteel is dit slechts 2.565 m² in de groenzone rond de kerk. Op die manier wordt het huidige parkeerplein omgevormd tot een groen hart met ruimte voor beleving en ontmoeting.

Stad Gent heeft een [Openbaar Groenaward gewonnen voor de heraanleg van Oostakkerdorp](#). De jury loofde de creatieve aanpak, waarbij met respect voor het erfgoed toch voldoende speelsheid, ontharding en groen in het project werd gebracht. Ook het bijen- en insectenvriendelijk beleid van de Stad werd in de bloemetjes gezet.

Wie?

Stad Gent en [Farys](#), met subsidies van het departement Omgeving Vlaanderen (Proeftuinen Ontharding).

Het ontwerp kwam tot stand via een participatief met de Gentse burger. Op 2 en 8 december 2015 werden 2 ontwerpateliers georganiseerd samen met een delegatie van 80 bewoners van Oostakker.

Hierbij werden de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen voor Oostakker bepaald en werd gekeken hoe de Stad hier kwalitatief mee aan de slag kon gaan bij het ontwerp van het dorpsplein.

Naast de inspraak van de Gentse burgers, kreeg Gent ook input van de kinderen uit Oostakker via een hele reeks tekeningen die gemaakt werden door de leerlingen van de basisschool [Edugo Sint-Vincentius](#).

Meer informatie

[Groenzone Oostakkerdorp](#), als Proeftuin Ontharding voor [Vlaanderen Breekt uit! Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen, Stad Gent](#)

© Hammelore Bonami

Planten met buren

Wat?

Geveltuinen zijn altijd een goed idee. Ze brengen meer sfeer in je straat, zorgen voor schaduw op warme dagen en beperken wateroverlast bij hevige regen. Planten zorgen voor meer biodiversiteit en bieden voedsel aan vogels en insecten. Hoe meer geveltuinen en voortuinen we in onze stad aanleggen, hoe meer tegels we uitbreken. En dat is wat we met Planten met Buren wil doen: ervoor zorgen dat het regenwater niet direct naar het riool loopt, maar in de aarde sijpelt.

Stad Gent helpt met het vergroenen van straten in samenwerking met de Geveltuinbrigade. Maak je burens warm en doe een aanvraag voor Planten met Buren samen met minstens vijf gemotiveerde burens uit dezelfde straat of in de aanpalende straten binnen een straal van 500 meter. Eens je aanvraag is goedgekeurd, prikt de Geveltuinbrigade samen met jou een datum voor de plantdag. Op die plantdag kan je rekenen op een brigadier van de Geveltuinbrigade die uitlegt hoe je het voetpad uitbrekt, boordstenen legt, klimhulpen aanbrengt, plantjes plant en verzorgt. Bovendien krijg je tijdens de plantdag ook hulp van de geveltuinbrigadier en kan je gebruik maken van praktisch werkmateriaal. Verder krijg je ook één of maximaal twee grote puinafvalzakken voor de stoeptegels die je uitbrekt en 1 m³ verse teelaarde.

Wie?

[Gents MilieuFront](#) (GMF) is een regionale milieuvereniging die sinds 1997 via positieve acties het leefmilieu en duurzame mobiliteit een duwtje in de rug wil geven.

Het initiatief Planten met Buren is ontstaan vanuit [een samenwerking](#) tussen Stad Gent en het GMF. Het GMF schreef in 2017 een plan voor het [Gentse burger budget](#) en haalde dankzij vele stemmen de eerste plaats met het idee om 500 geveltuinen aan te leggen bij Gentse burgers. Na de infoavond en de publicatie van het aanbod stroomden de aanvragen snel binnen.

Vervolgens kocht het GMF met middelen van Stad Gent de nodige materialen. Al snel volgden de eerste geveltuinen in de Scheldestraat in Sint-Amandsberg, waar 5 bewoners de buurt hielpen bij de aanleg van de geveltuinen. Na het eerste seizoen hadden ze reeds een paar honderd geveltuinen aangelegd.

Door de aankoop van beter materiaal en goede samenwerking sloeg het GMF erin om het seizoen erop meer dan 500 geveltuinen aan te leggen.

In het laatste seizoen testten ze verschillende manieren uit om de geveltuinen nog efficiënter te installeren. Ook de aanvragen bleven binnenstromen. Het laatste stuk van het budget investeerden ze in een webshop.

In mei 2020 sloot de Geveltuinbrigade een nieuwe subsidieovereenkomst af met Stad Gent voor een 700-tal gratis geveltuintjes voor Gentenaars, verdeeld over prioritaire straten en straten die heraangelegd worden.

Waarom?

Door het grote succes bij de oproep van 2020, stonden eind 2021 nog meer dan 500 mensen op de wachtlijst voor een geveltuin. De dienstverlening blijkt snel en accuraat te werken en heeft een herkenbare en unieke werkwijze ontwikkeld. Het succes zit hem in de integrale ontzorging die de Geveltuinbrigade aanbiedt.

In functie van de [klimaatdoelstellingen](#) werd besloten om deze dienstverlening ook na 2021 aan te bieden door een samenwerkingsovereenkomst tussen Stad Gent en het Gents MilieuFront.

Planten met Buren is een vervolg op deze pilootprojecten. Het initiatief is gebaseerd op eenzelfde collectieve aanpak waarbij een vraag ontstaat vanuit verschillende burens om meer groen te realiseren. Men gaat aan de slag in die straten waar een integrale heraanleg niet ingepland is. Terwijl ondersteunen en inspireren we mensen om zelf aan de slag te gaan met geveltuinen. Het voordeel van deze aanpak is dat we aan de slag gaan met enthousiaste inwoners.

Naast het individueel geveltuinen aanleggen, is een collectieve aanpak ook gewenst en opportuun. Dat bleek uit een aantal onthardingsprojecten die het GMF met ondersteuning van de Stad Gent heeft uitgevoerd in de Henri Mortierstraat en de Désiré Toeffaertstraat in Gentbrugge, waar voor- en geveltuinen aangelegd werden in een straataanpak.

In 2022 ontving Planten met Buren geen aanvragen voor het ontharden en vergroenen van voortuinen. Daarom werd een nieuwe aanpak bedacht en richt Planten met Buren zich sinds 2023 specifiek op geveltuinen. Daarnaast is er een gerichte oproep gelanceerd aan 5 stratencusters met veel voortuinen, waarbinnen we 30 voortuinadviezen verdelen.

Meer informatie

[Planten met Buren](#)

[De geveltuinbrigade](#)

PlastiCity

Wat?

Om een overgang naar een meer circulaire samenleving mogelijk te maken, kun je niet om kunststoffen heen. En dat is precies de kernuitdaging in het Interreg [PlastiCity-project](#). Dit project onderzoekt hoe we het recyclagepercentage van kunststoffen aanzienlijk kunnen verhogen en met gerecycleerde plastics, mooie, functionele en duurzame producten kan maken.

PlastiCity kadert binnen het [Interreg 2 Zeeën](#)-programma. Dit is een [Europees territoriaal samenwerkingsprogramma](#) voor Engeland, Frankrijk, Nederland en België (Vlaanderen) en is medegefinancierd door het [Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling](#) (EFRO).

Er is heel wat plastic afval beschikbaar in stedelijke omgevingen dat in aanmerking komt voor recyclage. Het PlastiCity-project is opgestart om oplossingen te ontwikkelen die het recyclagepercentage van post-consumer (PC) en non-household (NH) plastics in stedelijke gebieden aanzienlijk verhogen.

PC en NH Plastics zijn post-consumer non-household. Het gaat dus niet om huishoudelijk afval, maar om bedrijfsafval van winkels, industrie en dienstenbedrijven

Binnen het kader van dit project werd het potentieel van de afvalstromen en factoren in de stedelijke omgeving in kaart gebracht. Daarnaast werden er nieuwe strategieën ontwikkeld en lokale waardeketens gecreëerd om het recyclagepercentage van PC NH plastics te verhogen.

Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een theoretisch ontwerp van een *Urban Water Tree* die bijna volledig kan gemaakt worden uit gerecycleerde plastics. De *Urban Water Tree* kan dienen als voorbeeld van hoe Stad Gent gerecycleerde kunststoffen zou kunnen incorporeren op haar weg naar klimaatneutraliteit.

Wie?

De partners in het project komen uit vier landen:

- > België: Stad Gent (coördinator), Universiteit Gent, [D.P.L. Group](#), [GRCT](#), [Van Werven](#)
- > Nederland: Gemeente Den Haag, Metabolic
- > Frankrijk: ARMINES, Team2, Theys Recyclage, WeLOOP
- > Verenigd Koninkrijk: Southend-on-Sea Borough Council, University of Portsmouth

Deze vier steden in de Interreg 2 Zeeën-regio worden geconfronteerd met grote hoeveelheden kunststofafval. Ondanks eerdere inspanningen zijn de totale recyclagepercentages beperkt tot ongeveer 20 à 30 %. Een van de belangrijkste oorzaken is het gebrek aan samenwerking en beheer tussen industrie, overheid, en privésector om tot een optimaal beheer van kunststofafval te komen. Dit resulteert in een suboptimale logistiek, economische kosten en plastic afval dat in het water terecht komt.

Bovendien zijn de steden in deze regio enorme exporteurs van plastic afval. Daarmee verdringen ze niet alleen het probleem, maar missen ze ook economische kansen. Landen als China hebben onlangs hun grenzen gesloten voor de Europese export van plastic afval. Daardoor moeten afvalverwerkingsbedrijven dringend op zoek naar oplossingen. De regio heeft behoefte aan een verandering in de afvalbeheerpraktijken en baat bij een betere houding ten opzichte van plastic in de circulaire economie.

Het totale budget van het project bedroeg €9,45 miljoen. Hiervan wordt €5,50 miljoen gefinancierd door het Interreg 2 Zeeën-programma in het kader van de Europese territoriale samenwerking, dat op zijn beurt gefinancierd wordt door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling ([EFRO](#)).

Het PlastiCity-project duurde 45 maanden, van januari 2019 tot maart 2023.

Waarom?

Jammer genoeg hebben plastics, met name toepassingen voor eenmalig gebruik, nog een nadeel. Ze vervuilen onze oceanen en landschappen. Iedereen is vertrouwd met de termen 'microplastics' en 'plasticsoep'. Bodemverontreiniging is minder bekend, hoewel de akkers waar onze gewassen groeien 4 tot 23 keer meer vervuild zijn met microplastics in vergelijking met de oceanen. Naarmate de plasticproductie toeneemt, zal er nieuwe infrastructuur voor fossiele brandstoffen bijkomen en zullen de emissies door de exploratie, de extractie, het transport en het raffineren van aardolie, aardgas en kolen stijgen.

De wereldwijde productie van plastics, vooral op basis van aardolie en aardgas, is gestegen van 2 miljoen ton (1950) tot 368 miljoen ton (2020).

Transport, energie en landbouw zijn de drie sectoren die het meest met de vinger worden gewezen in verband met de klimaatverandering. Maar men vergeet vaak dat de productie van plastics ook emissies veroorzaakt. Als we de opwarming van de aarde tegen 2050 willen beperken tot 1,5°C, mogen we niet meer uitstoten dan 570 miljard ton CO₂. 10 tot 13 % daarvan zal worden uitgestoten door de productie van plastics en de verbranding van plastic afval.

Door plastic te recyclen, kunnen we emissies vermijden. Aangezien plastics hoofdzakelijk uit eindige grondstoffen bestaan, hebben ze een grote potentiële waarde voor recycling. In de EU wordt gemiddeld slechts 30 % van het plastic afval gerecycleerd. Als we willen overschakelen naar een duurzamere maar ook levensvatbare economie, moeten we onze hulpbronnen efficiënter inzetten. Daarom is het belangrijk plastic afval in te zamelen, te hergebruiken en te recyclen zodat het niet langer ons leefmilieu vervuult.

De ambities van Stad Gent

Gent is een diverse en dynamische regio en een jonge geest in een historische regio. Als havenstad is er al lang een rijke recycling- en afvalbeheerindustrie. Daarnaast wordt de stad gekenmerkt door een groot aantal KMO's die allemaal

afval produceren. Sterke banden met kennisinstellingen en universiteiten maken van Gent een *talent hub* die pioniert in nieuwe logistieke, scheidings- en recyclagetechnologieën.

Gent is op weg om een continentale hub voor cleantechinnovatie te worden. Een aanvankelijk kleine cluster is uitgegroeid tot een netwerk van baanbrekende cleantechspelers die actief zijn op het vlak van materialen, energie, water en mobiliteit. Stad Gent zoekt voortdurend naar kennislacunes in haar cleantech ecosysteem om ze op te vullen, terwijl ze streeft om de stad koolstofneutraal te maken tegen 2050. Het PlastiCity-project past precies in deze visie. Door alle actoren van de circulaire plastic waardeketen met elkaar te verbinden, worden nieuwe business cases ontwikkeld en nieuwe investeringen naar de Gentse regio getrokken. Samenwerking en innovatie zijn hierbij belangrijke en sterke drijfveren.

PlastiCity gaf inzicht in dit zeer complex probleem, waardoor gericht kan gewerkt worden aan oplossingen. De nauwe relaties tussen de Stad, haar kennisinstellingen en ondernemers leven vandaag verder in nieuwe projecten rond recycling en het hergebruik van plastics.

Co-creatie

Om de vraag naar gerecycleerd plastic een boost te geven, wou het project laten zien dat je met gerecycleerd plastic mooie, duurzame, bruikbare en verkoopbare producten kan maken. Enkele producten werden getoond op het [Design Fest Gent](#) in april 2022, waar ook een workshop werd georganiseerd met voornamelijk designstudenten en professionals.

Meer informatie

Ben je benieuwd naar de resultaten van dit project? Er is een handboek gericht op lokale overheden: <https://handbook.plasticityproject.eu/>

© Cirzla Romanin en Thomas Nocetoi

Circulaire gevelsteen

Wat?

In mei 2023 werd de eerste steen gelegd voor de nieuwe vleugel van het [Design Museum Gent](#), DING (Design in Gent). Tijdens het ontwerp van de nieuwbouw ging er maximale aandacht naar duurzaamheid en hergebruik van materialen. Speciaal voor de nieuwe vleugel werd een circulaire gevelsteen ontwikkeld. Deze innovatieve kalkzandsteen bestaat voornamelijk uit kalk, zand en bouwafval van Gentenaars zoals fijn vergruisd beton en glas. In vergelijking met het maken van andere bakstenen, wordt slechts een derde CO₂ uitgestoten.

Stadsontwikkelingsbedrijf [sogent](#) tekende in 2020 samen met een aantal partners in voor de gerichte *call* voor circulaire bouweconomie van Vlaanderen Circulair en OVAM. Met behulp van die steun werkten de projectpartners samen aan de ontwikkeling van een circulaire gevelsteen. StoneCycling maakte stalen van gebakken stenen en Local Works Studio en BC Materials van geperste stenen.

[Vlaanderen Circulair](#) is het knooppunt en de inspirator voor de circulaire economie in Vlaanderen. Het is een partnerschap van overheden, bedrijven, het middenveld en de kenniswereld.

Om een nieuw bouw materiaal te kunnen gebruiken, moet het geattesteerd worden. Sogent schakelde daarom de certificatie-instelling voor de bouwsector BCCA vzw ([Belgian Construction Certification Association vzw](#)) in. BCCA stelde een testkader op voor de controle van de gebruikte grondstoffen, het recept van de steen en het productieproces om aan het einde van de rit een geschiktheidsverklaring te kunnen afleveren. De stalen van de circulaire steen werden telkens uitgebreid in labo's getest op onder andere druksterkte, waterabsorptie en vorstbestendigheid. Het 'recept' voor de steen werd meermaals bijgestuurd. Om esthetische en ecologische redenen werd uiteindelijk gekozen voor geperste stenen die niet gebakken worden,

maar worden gedroogd en uitgehard door de lucht. De steen bestaat voor 63 % uit materiaal van bestaande reststromen zoals gebroken beton en wit glas, gemengd met kalk en vulstoffen. Het afval wordt gehaald bij een Gents recyclagecentrum. De geperste steen heeft ook een lagere koolstofvoetafdruk dan een gebakken steen. De kalk hardt uit door CO₂ uit de lucht te absorberen. De steen is dus niet enkel ecologisch en innovatief, omdat de grondstoffen afkomstig zijn van rest- en lokale afvalstromen, maar ook omdat de productie lokaal gebeurt. Dit verlaagt het energieverbruik voor transport enorm.

Resultaat?

In september 2022 schreef BCCA een attest uit voor het prototype van de steen, exclusief geldig voor gebruik in het bouwproject DING.

Het ontwikkelde proces vormt een model voor het produceren van stenen op basis van afval dat overal kan worden toegepast. Op dit moment kan de steen enkel voor DING gebruikt worden. We hopen dat de circulaire gevelsteen in de toekomst wordt opgeschaald en ook bij andere bouwprojecten kan gebruikt worden. Want hoe meer het model verspreid raakt, hoe meer afvalstromen zullen verkleinen dankzij herbruikbare bouwmaterialen.

Wie?

De circulaire gevelsteen voor DING is het resultaat van een onderzoeksproject binnen de gerichte *call* voor circulaire bouweconomie van [Vlaanderen Circulair](#) en [OVAM](#). In opdracht van Stad Gent werd het onderzoek gevoerd door gedelegeerd bouwheer sogent (Gentse stadsontwikkelingsbedrijf), samen met Design Museum Gent (AGB Kunsten en Design), het architectenteam [Carmody Groarke](#) en [TRANS architectuur | stedenbouw cvba](#). De producenten zijn [BC Materials cv](#), [StoneCycling](#) en [Local Works Studio](#). Andere partners zijn KU Leuven Faculteit Architectuur, [Caluwaerts & Uytterhoeven \(Legal Office\)](#) en certificatie door BCCA. Het project kreeg financiële steun van Vlaanderen Circulair, OVAM en Stad Gent.

Meer informatie

Volg de bouw van de nieuwe vleugel van het Design Museum Gent, [DING](#).

Koerknallen en Tegelwippen

Wat?

Het Gents Klimaatforum, ontstaan in 2022, is een nieuw initiatief dat de strijd tegen de klimaatcrisis in de Gentse regio wil versnellen. Het experimenteert en initieert samenwerkingen. Eén van de acties die het Klimaatforum op poten heeft gezet, is het Gents Kampioenschap 'Koerknallen'. Hiermee wil het Gents Klimaatforum wijken stimuleren om te ontharden.

Het Gents Klimaatforum wil dat er zo snel mogelijk stappen gezet worden om emissies te verminderen en de klimaatopwarming halt te roepen. Thema's als 'energiewaardigheid' en 'ontharding' staan centraal. Hiervoor bundelt het de krachten van bedrijven, de vak- en milieubeweging, de sociale, culturele en onderwijssectoren. Daarnaast krijgt het ondersteuning van de Stad Gent.

In Gent zijn er heel wat initiatieven en organisaties die zich engageren voor het klimaat. Die brede betrokkenheid is een grote troef. Het Gents Klimaatforum werd opgericht om nog efficiënter samen te werken, kennis uit te wisselen en initiatiefnemers met elkaar te verbinden. De bedoeling is dat zoveel mogelijk mensen, ongeacht hun inkomen en achtergrond, betrokken worden.

In oktober 2022 ging het eerste Gentse kampioenschap 'Koerknallen' door. Deze campagne vestigde de aandacht op de vele verharding in de stad. Vijf wijken daagden elkaar uit om de grootste TPI-score te halen waarbij TPI gelijk staat aan 'Tegels Per Inwonersdichtheid'. Het doel was om de meeste voortuinen, voorgevels, achtertuinen en andere koertjes te ontharden. Tegelijk werden ook infoavonden en lezingen over tuinrichting georganiseerd die op heel wat interesse konden rekenen. Er was daarnaast ook een bomen- en struikenverkoop, waarmee de ontharde plekken konden worden opgefleurd. De inwoners van Ledeborg waren de actiefste

'koerknallers' en wonnen de wedstrijd. Ze kregen een optreden van een Gentse artiest naar keuze die voor muziek en animatie zorgde op een buurtevenement.

Waarom?

Maar liefst 40 % van de oppervlakte van Gent, inclusief buitengebied en havengebied, is verhard. Dit hoge percentage maakt ons kwetsbaar voor extreme droogte, hitte en neerslag. Daarom telt elke ontharde vierkante meter. Dankzij het 'koerknallen' verwijderden de inwoners van Gent bijna duizend tegels, verspreid over ongeveer 65 locaties. Dit leverde heel wat geveltuintjes en groene koertjes op.

Tegels laten geen water door en bij een regenbui stroomt het water vaak recht het riool in. Regent het veel in korte tijd, dan kan de riolering dit niet altijd vlot verwerken. Het gevolg: natte kelders en overstroomde straten. Het vervangen van tegels door planten en ontharden van de bodem zorgt ervoor dat de bodem het regenwater kan opnemen als een spons. Bodems nemen regenwater op in natte periodes en planten zorgen voor verkoeling bij warm(er) weer. Stenen daarentegen houden warmte van de zon vast en geven die warmte vooral 's avonds terug af. Meer groen in de buurt helpt om dit hitte-eilandeffect tegen te gaan.

Groenere tuinen en straten helpen niet alleen tegen het stedelijke hitte-eilandeffect, ze zijn goed voor de natuur en biodiversiteit en maken mensen gezonder en gelukkiger. Een groene omgeving vermindert stress en zuivert de lucht.

Vervolgacties

Het is dus de bedoeling dat het 'koerknallen' ook na het kampioenschap verder gaat en dat overbodige stenen worden vervangen door groen. Om vergroening op privaat domein te stimuleren, voerde Stad Gent begin 2023 een onthardingspremie in die 'koerknallers' financieel ondersteunt vanaf 10 m². Dit is welkom, want zeker in historische wijken kan er heel veel steenpuin uit één koer of voortuin komen. En steenpuin opruimen is voor velen een drempel, zowel administratief als financieel.

Het Kampioenschap Koerknallen werd dan ook een proefversie van een nog groter initiatief dat dit jaar loopt. Van 21 maart tot 31 oktober 2023 vindt in heel Vlaanderen

het eerste **Vlaamse Kampioenschap Tegelwippen** plaats. Uiteraard strijdt ook Gent mee om de eindprijs.

Wie?

De Gentse Koerknal is een initiatief van het Gents Klimaatforum en enkele van zijn [leden Gents MilieuFront](#), [Natuurpunt Gent](#), [Energent](#) en [Universiteit Gent](#). [Breekijzer vzw](#) zorgden voor ondersteuning, VDK Bank sponsorde.

Het Gents Klimaatforum is nog in opstart. Het bouwt verder op eerdere, positieve samenwerkingen in de stad. Enkele jaren geleden werden verschillende concrete projecten, zoals bijvoorbeeld Buurzame Stroom, uitgewerkt die vandaag nog doorwerken.

Momenteel werken er al aan het Gents Klimaatforum heel wat organisaties mee: UGent, ABVV-Gent-Eeklo, Beweging.net, Gents MilieuFront, VDK, Natuurpunt, Vereniging voor Ontwikkeling en Emancipatie van Moslims (VOEM), VOKA Oost-Vlaanderen, Stad Gent, North Sea Port, Beweging van mensen met een laag inkomen en kinderen, UNIZO, de Gentse energiecoöperatie Energent, Gents Kunstenoverleg/Greentrack Gent (met Vooruit, Handelsbeurs, Design Museum en SMAK). De coördinatie ligt in de eerste 2 jaar bij de UGent, tot het Klimaatforum op eigen benen kan staan.

Meer informatie

[Gents klimaatforum](#)

[Vlaams kampioenschap tegelwippen](#)

© Loes Verschuere

Toekomstbomen

Wat?

De Stad Gent plant jaarlijks veel bomen die een lang leven beschoren zijn. Maar [toekomstbomen](#) gaan nog een stap verder. Deze bomen krijgen in de stad voldoende ruimte en garanties om minstens 100 jaar onbezorgd te groeien. De toekomstbomen krijgen een gevarieerde onderbeplanting en een laag bladcompost. Zo worden ze ijkpunten voor een aangename omgeving, de buurtbeleving en biodiversiteit in de stad.

De eerste toekomstboom van Gent werd op 25 januari 2022 aangeplant in de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham, op het grasveld tussen de Stokerijstraat en de Désiré Fiévéstraat. Het is een winteriek die nu nog klein is, zo'n 3 meter, maar binnen 20 jaar zal uitgroeien tot een indrukwekkend exemplaar van bijna 20 meter. Later dat voorjaar plantte de Groendienst van Stad Gent nog [41 toekomstbomen](#) op 10 door de Gentenaars gekozen locaties. Dit project werd in 2023 verdergezet met een nieuwe oproep door het [Gents Milieufrent \(GMF\)](#).

Uit alle voorstellen selecteert de Groendienst samen met het GMF de haalbare locaties. Begin 2023 werd een nieuwe lading van meer dan 100 toekomstbomen aangeplant. De andere plekken staan gepland voor de komende plantseizoenen. Zo zijn de resultaten van dit project meteen zichtbaar.

Overall moeten we op zoek naar ruimte om nieuwe toekomstbomen aan te planten. Zowel in de straten binnen het historische centrum van Gent als in de verkavelingen aan de stadsrand. Dat kan bijvoorbeeld een kruispunt met veel verharding zijn, een keerpunt in een verkaveling of een kaal en versteend plein. Op zulke plekken kan er dikwijls een beeldbepalende boom worden aangeplant die de plek meer allure en karakter geeft. Ook de aanvulling of verbinding van aanwezige bomenrijen met nieuwe bomen vormen goede plekken.

Een geschikte plek zoeken en vinden kan op verschillende manieren. De beste manier is om samen met de buurt na te gaan of er in de straat een ruimte is die voldoet aan de criteria om een toekomstboom aan te planten. Het hoeft niet per se een plekje te zijn dat al groen is. Integendeel, de voorkeur gaat uit naar een plek die vandaag nog verhard is. Door ontharding ontstaat er nieuw groen in de buurt en dat biedt tal van voordelen. De biodiversiteit verhoogt, hemelwater kan de bodem infiltreren en is er meer verkoeling in de omgeving.

Criteria

Het moet wel haalbaar blijven, want niet elke locatie kan een boom voldoende ruimte geven om volwaardig oud te worden. Een geschikte locatie moet aan heel wat voorwaarden voldoen. Dit zijn de 2 belangrijkste:

- > Er is minimaal 7 meter afstand tussen de plantlocatie en nabijgelegen gevels van woningen of andere grote obstakels. Die afstand is bij voorkeur nog groter. Dat geeft meer kans om een boom met een brede habitus aan te planten. Die bomen hebben een groter verkoelend effect en hebben een grotere impact op het urbane landschap.
- > De boom moet voldoende doorwortelbare ruimte krijgen. Er moet ruimte zijn voor een onverharde plantput van minimaal 4 m². Of een cirkel met een diameter van zo'n 4,5 meter. Ondergrondse groeiconstructies of aangepaste substraten leveren extra ruimte voor wortels onder de verharding. De wortelzone moet bovendien kabel- en leidingvrij zijn en blijven.

Wil je zelf bekijken of er een toekomstboom in je buurt kan komen? Doe de sneltest [hier](#). Scoor je 5/5? Dan kan je je voorstel [hier](#) doorgeven. De overzichtskaart van alle toekomstbomen kan je [hier](#) raadplegen.

Waarom?

We maken in de stad bewust ruimte voor ontharding en groen. Dat biedt de kans om bomen te planten die kunnen doorgroeien tot monumentale bomen. Dat verrijkt de publieke ruimte en draagt bij aan een klimaatrobuuste stad, een belangrijke doelstelling van onze Stad.

Nieuwe, grote bomen aanplanten in een stedelijke context helpt ons het hoofd te bieden aan de vele uitdagingen die gepaard gaan met klimaatverandering. Bomen zijn namelijk niet alleen mooi, ze creëren schaduw en verkoeling in de zomer. Ze zorgen voor een betere luchtkwaliteit en aangename leefomgeving, vangen regenwater op en creëren meer biodiversiteit.

Wie?

Met de toekomstbomen krijgen buurtbewoners en hun nageslacht er gezellige ontmoetingsplekken bij. Dat de locaties door Gentenaars zelf worden aangebracht, in samenwerking met het Gents MilieuFront, toont hun betrokkenheid bij wat er in hun wijk gebeurt. Het groenbeleid van Stad Gent wordt dus samen gemaakt met stedelijke partners en burgers.

Meer informatie

[Groendienst Stad Gent](#)

[Het Gents MilieuFront](#)

© An Van Gijsegem

Citizen Science weer en klimaat

Wat?

Citizen science of burgerwetenschap is een specifieke samenwerking tussen de wetenschap en de samenleving, zoals burgers, vrijwilligers en schoolkinderen. Ze staan samen in voor dataverzameling, metingen, tests of berekeningen. Een bekend voorbeeld hiervan zijn de [vogeltellingen](#) die burgers in hun tuinen doen.

Het is geen eenvoudige vorm van onderzoek, want er is zowel een enthousiaste groep van trekkers nodig als een grote deelnemersgroep. Een degelijke begeleiding van het hele proces is belangrijk.

Een mooi voorbeeld van *citizen science* is het VLINDER project van UGent. Er wordt voor dit project samengewerkt met scholen die mee data verzamelen rond het klimaat in de stad en het buitengebied. Dit *citizen science* project vormt een uitbreiding op het [MOCCA-netwerk](#) met professionele weerstations in Gent. [UGent](#) trekt beide projecten als grootste kennisinstelling van de stad. Stad Gent is een partner en beperkt haar rol tot de ondersteuning van enkele weerstations en de deelnemende scholen in Gent.

Waarom?

Weer en klimaat zijn van groot belang in onze hedendaagse maatschappij. Krachtige supercomputers laten toe om steeds nauwkeurigere weersvoorspellingen te maken en daarvoor worden lokale weersmetingen steeds belangrijker.

Landgebruik heeft een invloed op de atmosfeer. Met de steeds hogere resolutie van atmosferische modellen wordt het belangrijk om een beter begrip van deze interactie te krijgen. Maar betrouwbare weerswaarnemingen beperken zich meestal tot weerstations in zeer open en rurale omgevingen. Het VLINDER project, operationeel sinds december 2019, brengt hier verandering in en heeft een meetnetwerk opgeleverd in zeer uiteenlopende omgevingen gaande van het platteland en stadscentra tot industriële sites en bossen. Het is onbegonnen

werk om dit als onderzoekers op zo'n schaal zelf te organiseren. Vandaar dat het VLINDER project beroep doet op scholen om weerstations te plaatsen in de meest uiteenlopende omgevingen. De leerlingen van de deelnemende scholen gaan op zoek naar geschikte locaties, bouwen de weerstations en analyseren de metingen.

VLINDER project op Vlaams niveau

Bij dit *citizen science* project monitoren Vlaamse scholen, onderzoekers en lokale partners met een netwerk van 70 weerstations het weer in omgevingen waar vandaag nog geen data beschikbaar is.

Vandaag telt het VLINDER meetnetwerk 70 meetpunten in zeer uiteenlopende landschappen. De meetlocaties zijn zo gekozen dat alle Vlaamse en Brusselse landschappen vertegenwoordigd zijn. Sommige VLINDER meetpunten bevinden zich in sterk verstedelijkte en industriële omgevingen, maar er bevinden zich eveneens weerstations in duinen, bossen en meren. Heel wat locaties zijn tot stand gekomen dankzij samenwerkingen tussen scholen, de lokale overheid en bedrijven. In Gent nemen 4 middelbare scholen deel: GO Atheneum Gentbrugge, Sint-Barbara, Secundair Kunstinstituut en het Einstein Atheneum Oostakker.

Het VLINDER project werd opgestart met middelen (2018-2020) van het Departement EWI binnen de oproep omtrent *citizen science*. Om het project zo succesvol mogelijk te maken, wordt het project gedragen door verschillende partners met uitgebreide wetenschappelijke, technologische en/of educatieve expertise. Sinds december 2020, na afloop van het eerste jaar metingen, worden de metingen verder gezet onder de naam Vlinder 2.0 op plaatsen waar er lokale interesse en ondersteuning is. Vaak gaat het om steden, gemeentes of bedrijven die een lokaal VLINDER weerstation ondersteunen om zo de metingen minstens 1 jaar langer te laten doorgaan. De lokale partners hebben toegang tot de data, worden vermeld bij het weerstation en worden op de hoogte gehouden van het verdere projectverloop.

MOCCA project op Gents niveau

Het lokale klimaat in een stad vertoont aanzienlijke verschillen met het omliggende landelijke gebied. Een gekend voorbeeld hiervan is het zogenaamde stedelijke hitte-eilandeffect. Om specifiek het stadsklimaat in Gent in kaart te brengen heeft de UGent in 2016 het unieke MOCCA (*MONitoring the City's Climate and Atmosphere*) project opgestart en een netwerk van weerstations in de stad geplaatst.

Steden blijken hitte-eilanden te vertonen. Vooral tijdens heldere en windstille nachten blijft het er warmer dan op het omliggende platteland. Verklaringen hiervoor zijn dat bebouwde oppervlakten meer warmte opslaan dan natuurlijke oppervlakten. Ook de geometrie van gebouwen bemoeilijkt 's nachts de warmte-uitstraling. Dat betekent minder vocht en bijgevolg minder verdamping in de stad. Verdamping is een proces dat energie vergt en daardoor blijft er meer energie over om de lucht op te warmen. Ook de lagere windsnelheid en meer menselijke activiteit in de stad gaan gepaard met het vrijkomen van bijkomende warmte.

Warmer weer in de stad klinkt aantrekkelijk, maar heeft ook nadelen. Warme periodes die langer aanhouden, kunnen voor hittestress zorgen. Bij kwetsbare groepen kan dit ernstige gezondheidsproblemen veroorzaken. Zo leiden hittegolven tot meer slachtoffers dan eender welk ander meteorologisch fenomeen. Door het hitte-eilandeffect vereist hittestress in steden extra aandacht.

Om het stadsklimaat in Gent te bestuderen, zijn er op 6 locaties automatische weerstations geplaatst. Alle stations zijn identiek, wat belangrijk is om betrouwbare data te verzamelen. De locaties zijn zo gekozen dat er verschillende stedelijke omgevingen vertegenwoordigd zijn. Er staat ook 1 station in het landelijke Melle om het stadweer te kunnen vergelijken met het platteland. De weerstations zijn operationeel sinds juli 2016.

Wie?

De vakgroep Fysica en Sterrenkunde van de UGent leidt het VLINDER netwerk. Het project wordt ondersteund door tientallen lokale partners. Het gaat hierbij voornamelijk om steden, waaronder Stad Gent, gemeentes, provincies en bedrijven. Maar ook partners zoals een golfclub, natuurgebieden en een Rotary club. Daarnaast zijn er ook heel wat andere wetenschappelijke, educatieve en technologische partners betrokken om het project in goede banen te leiden. De nadruk ligt wel op de samenwerking met middelbare scholen.

Ook het MOCCA project is een initiatief van de vakgroep Fysica en Sterrenkunde van de UGent. Zij hebben de weerstations gebouwd en geïnstalleerd en staan in voor de dataverwerking. Daarnaast heeft de sterrenwacht A. Pien één van de stations gesponsord. Tenslotte zijn de regenmeters op de weerstations in bruikleen gegeven door Farys. Voor het vinden van geschikte locaties, wat in een stedelijke omgeving niet vanzelfsprekend is, waren 6 partners bereid tot samenwerking. Het gaat om Honda Motor Europe Logistics, KMI, plantentuin UGent, Stad Gent, Provincie Oost-Vlaanderen en St-Bavo school. Deze partners worden geregeld geïnformeerd en betrokken bij het verloop van het project.

Meer informatie

Het VLINDER-project: <https://vlinder.ugent.be/>.

Nieuwsgierig om weersmetingen in jouw regio te volgen?

Neem dan een kijkje op het [VLINDER dashboard](#).

Het MOCCA project: <https://observatory.ugent.be/>

Greentrack Gent

Wat?

Greentrack Gent is de denk- en doetank van de Gentse cultuursector die door uitwisseling en experiment bouwt aan een duurzame toekomst. Greentrack ondersteunt haar leden door kennis en ervaringen uit te wisselen, samen aankopen op te zetten, het monitoren van het energieverbruik, en het inspireren van ambities en actieplannen. Op basis van milieu-indicatoren die de deelnemende cultuurorganisaties verzamelen en de informatie die experts delen tijdens infosessies worden actieplannen opgesteld, ambities geformuleerd en gedeeld en gezamenlijke acties ondernomen.

Greentrack speelt enerzijds in op concrete vragen en kwesties die in de zoektocht naar een duurzame organisatie naar boven komen, anderzijds wil het de cultuursector continu inspireren om voorloper te zijn in duurzaamheid en te experimenteren met nieuwe modellen en technieken. Er worden projecten uitgestippeld zoals het samen aankopen van duurzame energie en producten, het investeren in gedeelde herbruikbare bekertjes en het vertellen van hoopvolle toekomstverhalen. Er worden leertrajecten aangeboden zowel voor starters op het vlak van transitie via een online leerplatform om met duurzaamheid aan de slag te gaan, als voor cultuurwerkers met meer ervaring. Ze kunnen het traject 'Naar een toekomstvaardig 2030' volgen.

Lees [hier](#) hun 15 stappen naar een duurzame organisatie.

Greentrack werkt al jaren nauw en goed samen met de Dienst Milieu en Klimaat van de Stad Gent, UGent, andere transitienetwerken zoals [Pulse Transitienetwerk Cultuur](#) en culturele partners zoals [Flanders Arts Institute](#). Ook op Europees niveau is er uitwisseling met organisaties als [Creative Carbon Scotland](#) en het Britse [Julie's Bicycle](#). Greentrack maakt sinds 2023 deel uit van de grotere community van het [Gents Kunstenoverleg](#) waar het verder werkt op dezelfde thema's, maar voor een ruimere gemeenschap van cultuurwerkers en creatievelingen.

Waarom?

Gent is gekend voor haar rijkdom aan kunst en cultuur met een levendige scène van kunstenaars, organisaties en een cultuurminnend publiek. Het is eveneens een stad die inzet op een omslag naar een rechtvaardige en duurzame samenleving. Met Gent Klimaatstad wil het stadsbestuur Gent tegen 2050 transformeren tot een duurzame en klimaatneutrale stad. Die ambitie leeft ook binnen de Gentse cultuursector, waar al langer dan vandaag aandacht besteed wordt aan duurzaamheid, zowel binnen de eigen werking als in het programma. Cultuur speelt een belangrijke rol in de transitie naar een sociaal-rechtvaardige duurzame samenleving. De cultuursector bereikt een enorm publiek en kan via het uitdragen van haar eigen duurzame missie haar publiek inspireren en aansporen om mee te stappen in deze transitie.

Richting [Gent Culturele Europese Hoofdstad in 2030](#) is deze duurzaamheidsambitie ook merkbaar. Daarom tekende de burgemeester recent samen met meer dan 20 andere Europese collega's de 'the Eurocities Lille Call to Action for low carbon and more inclusive culture'. Hiermee engageert hij zich, om in lijn met de verklaring, via cultuur werk te maken van een klimaatneutrale en meer inclusieve stad. En om via Eurocities vanuit Gent goede voorbeelden aan Europa te bezorgen. Lees meer over de *Call to Action* op de site van Eurocities [Culture is part of the solution - Eurocities](#)

Impact?

De organisaties aangesloten bij Greentrack Gent engageren zich om in alle lagen van hun organisatie en hun werking hun energieverbruik te reduceren. Velen van hen investeerden de afgelopen jaren in energiezuinige infrastructuur. Een groot deel van die organisaties houdt hun energieverbruik consequent bij op het onlineplatform [EnergieID](#). Dankzij hun regelmatige invoer kan Greentrack Gent het energieverbruik in hun gebouwen en dus ook de CO₂-uitstoot berekenen. Zo kunnen we de effecten van de investeringen zo goed mogelijk volgen. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in [dit energierapport](#).

De Gentse cultuursector is voorlopig de enige in Vlaanderen die als groep haar energiehuishouding onderzoekt. Naast de lonende investeringen in gebouwschil, verwarming en het kiezen voor groene energie, blijkt dat het meten en bestuderen van het energieverbruik ook een grote impact kan hebben.

Door maandelijks je cijfers bij te houden, heb je sneller zicht op defecten of lekken. Tegelijk krijg je ook inzicht in het verbruik van je programma-aanbod en kan je dat beter afstemmen op de locatie en het seizoen waarin het doorgaat. We weten dat vooral koeling, maar ook verwarming zwaar weegt op het energieverbruik. En het loont de moeite om tijdens afwezigheid, zowel tijdens als buiten de sluitingsperiode, het sluisverbruik na te gaan en aan te pakken.

Wie?

Enkele belangrijke spelers in de Gentse kunstensector, [BAM/Kunstenpunt](#), [Bij de Vieze Gasten](#), [NTGent](#), [S.M.A.K.](#), [Timelab](#) en [VIERNULVIER](#), staken in 2012 de koppen bij elkaar om te kijken hoe ze hun inzet in het transitieproces naar een duurzame stad konden opdrijven. Bij de lancering van het netwerk tekenden meteen 20 Gentse culturele organisaties in. De maanden erna volgden er nog 20 en tot net voor de overgang naar het Gents Kunstenoverleg telde het netwerk 56 leden. De Stad Gent toonde zich meteen enthousiast over het project en besliste om de opstart van het initiatief financieel te ondersteunen. Ook de Koning Boudewijnstichting ondersteunde het initiatief met een opstartsubsidie. Ook projecten als [Jonge Sla](#) van [VTi/Kunstenpunt](#) en [Ecolife](#) droegen allemaal bij aan de werking van het netwerk.

Greentrack Gent maakt sinds 2022 deel uit van het Gents Kunstenoverleg (GKO), waar de missie wordt verdergezet in nauwe samenwerking met de Werkgroep Diversiteit en Inclusie, de Werkgroep Ruimte en de community van het GKO. Greentrack Gent vzw werd in 2023 opgeheven en is sindsdien geen ledennetwerk meer. Gents Kunstenoverleg vzw werd vanaf dan de overkoepelende structuur waarbinnen de missie van Greentrack wordt voortgezet. In die zin gaat de werking van Greentrack op hetzelfde elan verder: het aanzetten van de Gentse cultuursector tot een duurzame werking en het bijdragen aan een duurzame samenleving. Twee freelancers werken elk 1 tot 1,5 dag per week voor het Gents Kunstenoverleg/Greentrack Gent en coördineren dit traject.

In 2020 werd het [Gents Kunstenoverleg](#) opgericht. Deze brede Gentse community verenigt iedereen die bijdraagt aan de artistieke verbeelding van de stad Gent. Gents Kunstenoverleg is een structureel overleg binnen de kunstensector en organiseert zich via een Raad van Bestuur die ad hoc samenkomt en een Petit Comité van 16 personen dat maandelijks de sector belicht. De leden van het Petit Comité kunnen maximaal 3 jaar aanblijven en elk jaar maakt 1/3de van de leden plaats vrij voor nieuwe gezichten.

Via Greentrack worden ook secundaire partners bij het proces betrokken. In eerste instantie willen we via Gentse organisaties ook hun publiek sensibiliseren, aangezien zij een belangrijke rol spelen bij het verlagen van de impact van een cultuurorganisatie. Daarnaast sporen de leden ook hun leveranciers van materialen, techniek en catering aan om keuzes te maken die hun ecologische voetafdruk verlagen.

Meer informatie

[Greentrack Gent](#)

[Gents Kunstenoverleg](#)

[Gent2030](#)

Internationaal partnerschap

Internationaal partnerschap

Een belangrijke voorwaarde voor het behalen van de SDG's is het inzetten op internationaal partnerschap. Een stad is een deel van de wereld en vanuit deze visie ondersteunt Stad Gent verschillende buitenlandse projecten door middel van subsidies. Deze projecten werken elk mee aan het behalen van de Planet-doelstellingen. We beschrijven enkele mooie voorbeelden van projecten die je eventueel ook zelf kan ondersteunen.

Project Wijkbos Macharius-Heirnis (2021)

Eind 2020 werd de aanplanting van 50 hectare wijkbos in Idiofa, Congo, gerealiseerd, mede dankzij de subsidie van Stad Gent. In 2022 wordt een vervolproject opgezet, namelijk de introductie van boslandbouw. Het gaat concreet om het aanplanten van teelten tussen de bomen en de opstart van bijenteelt die de bevolking van inkomsten voorziet. Verder worden ook acacia aangeplant zodat inheemse woudbomen niet worden gekapt in functie van houtskoolproductie. Het project heeft een sterke Gents lokale verankering en legt op een creatieve wijze linken tussen de eigen wijk en het project in Congo.

[Meer infomatie](#)

Duurzame bioboerderij, Darey-Goro (2022) – subsidie aan S-eau-s Sahel

Met dit project wil S-eau-s Sahel een bioboerderij opstarten in de regio Darey-Goro, en een put boren om de landbouw van water te voorzien. Daarnaast worden boeren geïnformeerd en gesensibiliseerd over klimaatsverandering en hoe ze er zelf op een duurzame manier mee kunnen omgaan. De boerderij zal gerund worden vanuit het principe van "Community Supported Agriculture" ofwel landbouw voor en door de lokale gemeenschap.

[Meer infomatie](#)

Versterking van het sociale beheer van water met de Comité van Milieutoezicht in Cajamarca (2020) – subsidie aan CATAPA

In Cajamarca, Peru, zorgt grootschalige mijnbouw voor een grote druk op de fragiele ecosystemen. In die zones waar er nog propere rivieren zijn, willen mijnbouwenbedrijven nieuwe projecten opzetten. Dit voorstel is een voortzetting van het project dat in 2019 subsidies ontving van de Stad Gent. Met dit project wil CATAPA, samen met lokale partner Grufides, bijkomende comités oprichten die watermetingen kunnen uitvoeren. Watermetingen zijn van cruciaal belang omdat ze bewijzen hoe vervuilend mijnbouw is. Het informeert de bevolking ook over hun rechten en het belang van water. Daarnaast willen ze inzetten op de uitwisseling tussen alle bestaande comités en hen onderling versterken. Tot slot willen ze hun bestaande technische gids aanvullen met nieuwe biologische parameters op basis van informatie waarover ze beschikken door de vele watermetingen van het afgelopen jaar.

[Meer informatie](#)

Communitree: planting trees towards a self-sustained community (2022) – subsidie aan Chabwino

Chabwino is al ruime tijd actief met het ondersteunen van een lokale gemeenschap in Zomba, Malawi. Voor dit project willen ze werken aan de herbebossing van de regio, waar de laatste jaren veel bomen zijn gekapt. Tegelijk wordt er ook ingezet op educatie rond duurzaamheid en reductie van houtverbruik. Er worden ook houtstoven gemaakt die minder hout verbruiken bij het koken in vergelijking met de huidige open vuren.

[Meer informatie](#)

Duurzaamheid in de stadsorganisatie

Focus op *Planet*

Duurzaamheid in de stadsorganisatie

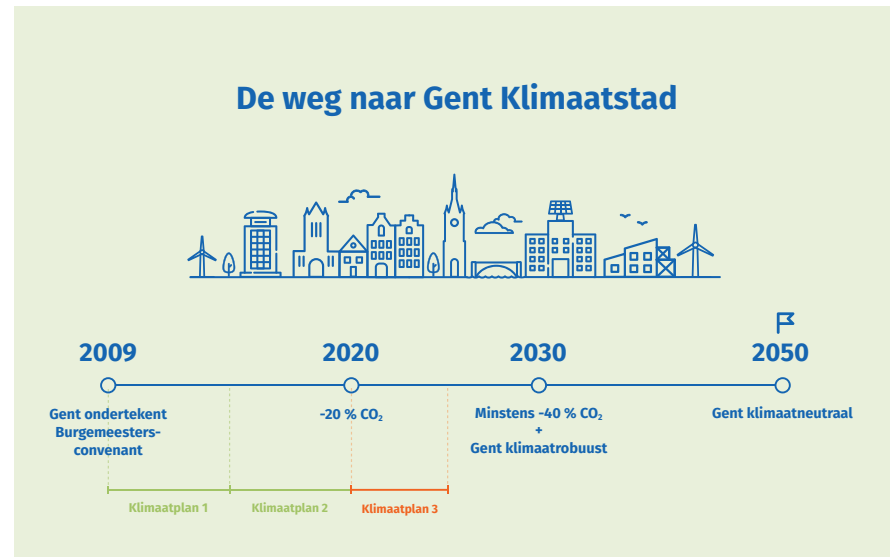
Focus op Planet

In dit vierde duurzaamheidsrapport hernemen we de ambitie om onze eigen stadsorganisatie onder de loep te nemen. Deze set aan indicatoren en initiatieven is geen volledig overzicht, maar schiept een beeld van waar de stadsorganisatie staat en wat ze realiseert op vlak van duurzaamheid. We leggen de focus op *Planet* in dit deel.

Gent wil klimaatneutraal zijn tegen 2050

Dat betekent dat er geen netto-uitstoot meer mag zijn van broeikasgassen, zoals koolstofdioxide (CO₂) en methaan. 2050 lijkt ver weg, maar dat is het niet. Onderstaande routeplanner toont de weg. Meer informatie hierover kan je vinden in het [Klimaatplan 2020 – 2025](#) vinden.

Grafiek 14 De weg naar Gent Klimaatstad

De ambitie? 40 % minder CO₂ uit storen tegen 2030 binnen het Gents grondgebied.

Dit wordt gerealiseerd door in te zetten op verschillende initiatieven.

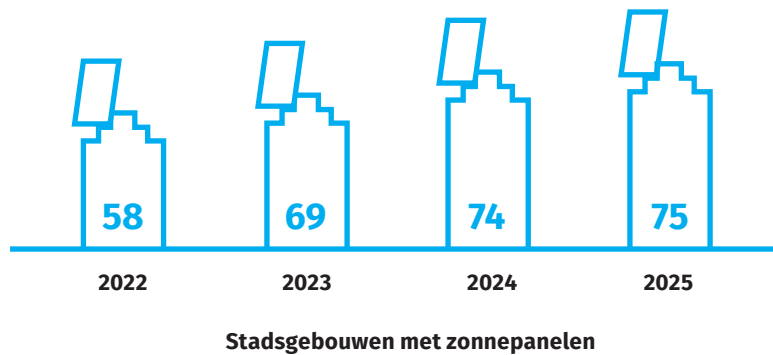
De stadsgebouwen

De elektriciteit is al helemaal hernieuwbaar, waarvan de helft lokaal wordt geproduceerd. Voor nieuwbouwprojecten en renovaties legt de Stad zichzelf een strengere doelstelling op: van passiefbouw naar fossielvrij. Alle gebouwen worden zo gebouwd of gerenoveerd zodat ze geen fossiele brandstoffen meer nodig hebben voor verwarming, koeling, ventilatie, sanitair, warm water en verlichting. Er wordt gemikt op warmte afkomstig uit de ondergrond, het riool- en afvalwater of onze Gentse wateren. Ook duurzame restwarmte van bedrijven is een interessant alternatief.

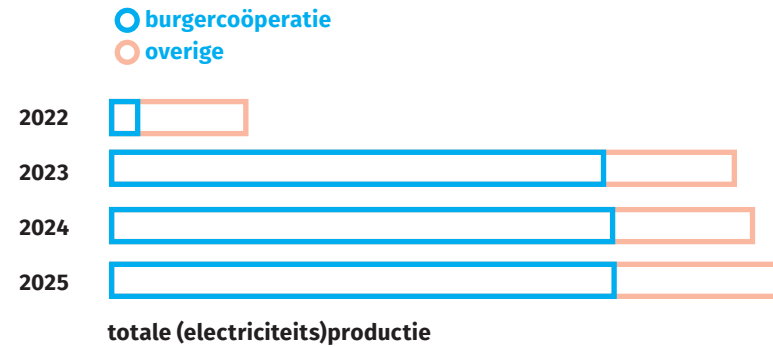
De ambitie? Voor de stadsgebouwen heeft de stadsorganisatie zich via ondertekening van het **Lokaal Energie- en Klimaatpact** geëngageerd om tegen 2030 55 % minder CO₂ uit te stoten.

Vanaf 2023 wordt meer dan 30 % van het elektriciteitsverbruik van de stadsgebouwen waarvoor Stad of OCMW Gent de factuur betalen, geproduceerd op basis van lokale en hernieuwbare energie (zonnepanelen).

Grafiek 15 Stadsgebouwen met zonnepanelen

Grafiek 16 Totale lokale hernieuwbare elektriciteitsproductie met burgerparticipatie

Meer dan 50 % van die lokaal geproduceerde elektriciteit van hernieuwbare oorsprong, wordt gerealiseerd met participatie van de burgers.

Groendaken

In de klimaatadaptatiestrategie is een doelstelling opgenomen om het aandeel groendaken te verdubbelen. Ook met het eigen stadspatrimonium wordt bijgedragen aan deze doelstelling. In 2020 en 2021 werden 3.734 m² aan groendaken aangelegd op stadsgebouwen, waarvan het grootste deel op scholen.

Duurzaam woon-werk verkeer

Stad Gent (inclusief Onderwijs Gent) en OCMW Gent nemen op het vlak van duurzame verplaatsingen én efficiënte inzet van middelen een voorbeeldfunctie op.

De ambitie? De medewerkers meenemen in een veranderingstraject

om te komen tot klimaatneutrale dienstverplaatsingen in 2050.

Ze heeft bijzondere aandacht voor de duurzame gedragsverandering om zo te komen tot een nieuwe bedrijfscultuur met betrekking tot dienstverplaatsingen.

Tabel 4 % van de werknemers dat op een duurzame manier naar het werk komt

2022	85 % op een duurzame manier
2020	85 % op een duurzame manier
2019	85 % op een duurzame manier
2018	84 % op een duurzame manier
2017	85 % op een duurzame manier

Afbouw wagenpark

Op dit moment is 1 op de 5 voertuigen van het wagenpark al elektrisch. Verder wordt er ingezet op meer duurzame dienstverplaatsingen, minder voertuigen en minder fossiele brandstoffen. In het bijzonder werd ingezet op het LEZ-proof maken van de stadsvloot.

Het Bedrijfsvervoersplan van de Stad heeft verschillende doelstellingen voor het wagenpark

- > 30 % minder voertuigen
- > 40 % minder fossiele brandstof
 - 40 % minder afgelegde kilometers
- > 85 % bezettingsgraad voor personenvoertuigen
- > 3/4 duurzame dienstverplaatsingen
- > 2030 volledige vloot dieselvrij

Tabel 5 Evolutie vloot 2020 tot 2022

vergelijking	2020*	2021	2022
CO₂	1.156.754 kg	1.275.039 kg	1.264.579 kg
voertuigen	581 voertuigen	531 voertuigen	515 voertuigen
benzine/diesel	292.448 liter	300.445 liter	281.362 liter

* afwijkende gegevens wegens corona jaar

Tabel 6 Samenstelling vloot in 2022

Vloot	Diesel	Benzine	CNG	Electriciteit
auto	24	60	3	86
bestelwagen	173	4	83	30
camion	29	0	14	0
bus	5	0	4	0

Circulair materialenbeheer

In 2020 en 2021 zette de Stad Gent een heleboel circulaire projecten op binnen haar eigen organisatie. Stad Gent wil hier koploper in zijn. Er vonden circulaire proefprojecten plaats en we deelden een [publicatie met geleerde lessen](#).

We hebben niet altijd nieuwe grondstoffen nodig om nieuwe producten maken. Collega's van Dienstenbedrijf Sociale Economie maken circulaire pareltjes met recupmateriaal, wat resulteert in een pop-up webshop. Meubilair uit het oude stadskantoor, banners van de Sinksenfoor, werkkledij van de Groendienst worden verwerkt tot serviettehouders, picknickdekens of speakers.

Hergebruik meubilair

De nieuwe, interne tweedehands webwinkel van de Stad Gent moedigt hergebruik en het delen van goederen aan.

Dit moet het hergebruik van meubilair en andere producten makkelijker maken. Zo worden onnodige transportbewegingen vermeden en de gebruiksduur van producten en goederen verlengd. Zo kan een stadsdienst ook met minder budget een kantoorruimte inrichten.

Gent Flipt!

Stad Gent flipt van een lineaire naar een circulaire economie. Gent Flipt! is een interne groep op het intranet van Stad Gent, waar collega's elkaar en inspiratie kunnen vinden om materiaal maximaal te benutten of afval te berpeken. Ze vermijden, delen, hergebruiken, herstellen en herbestemmen materiaal. De Dienst Feesten en Ambulante Handel leent feestmateriaal uit voor niet-commerciële doeleinden, Bavo van de Groendienst hergebruikt groenafval en Mario (Facility Management) herbestemt

kinderbedjes tot ballenbakken. Tal van inspirerende voorbeelden worden gedeeld binnen deze groep.

Circulaire aankopen

Circulariteit is een vast gegeven in de nieuwe aankoopcontracten. Zo gaan we op zoek naar hoe we de aankoopprocedure kunnen verduurzamen. Wat als een product niet meer nodig is? Kan het dan nog ergens anders worden ingezet? Kan het gerecycleerd worden?

Circulair afvalbeheer

Een grote organisatie produceert heel wat afval. De Stad Gent probeert de interne afvalproductie te verminderen met Ivago als partner. Op basis van analyse die meer inzicht gaf in de huidige gang van zaken werden verbeteracties opgesteld.

Koffiegruis wordt duurzaam verwerkt en ingezet als grondstof voor de productie van zeep. De poetsdoeken bij het schoonmaken zijn vervaardigd uit petflessen. Elke microvezeldoek bestaat uit 2 gerecycleerde petflessen. De doeken zijn 100 % gerecycleerd en gemaakt van 100 % gerecycleerd polyester.

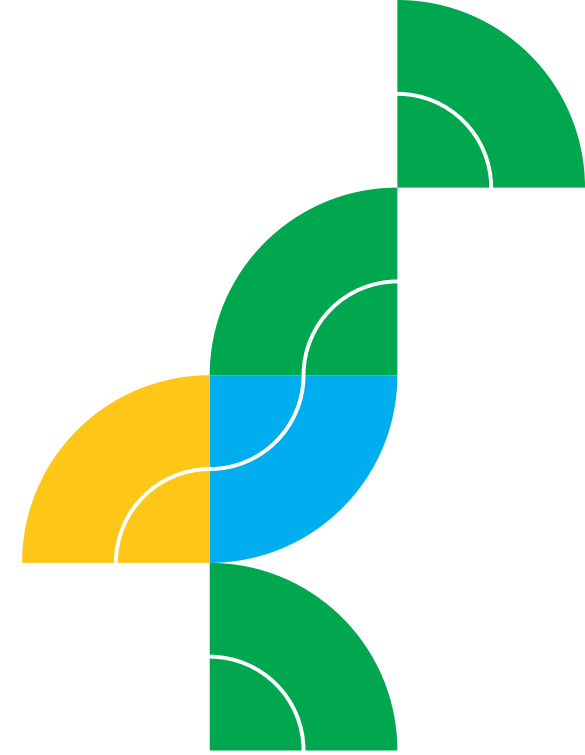
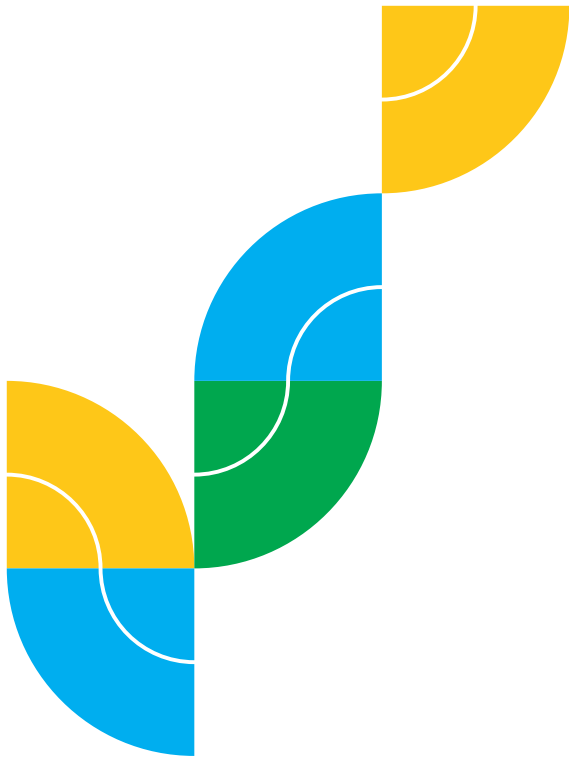
**De ambitie van Stad Gent?
Onze afvalproductie sterk verminderen.**

Korte keten in personeelsrestaurant

Wist je dat IKook al langer voor korte keten kiest? Ze werken samen met Vanier, dat is een online korteketenwebshop voor horeca, grootkeukens en retail. Zo komen zuivel, vlees en groenten van regio Gent op het bord of broodje van alle personeelsleden.

Tijdens de Week van de Korte Keten wordt hier extra aandacht gevestigd op een seizoensgroente, ook worden de Gentse boerenmarkten in de kijker gezet.

Daarnaast wordt ingezet op herbruikbaar verpakkingsmateriaal. Vanaf 2022 is er geen wegwerpverpakking meer. Voedseloverschotten worden beperkt door te meten hoeveel voedsel dagelijks wordt weggegooid.

<https://www.stad.gent/sdg>